24րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6477 30 ԱՊՐԻԼ 1907 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 30 ՌԷՊԻ-ՒԼ-ԷՎՎԷԼ 1325 13 MAI 1907 24me année № 6477

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղ.ռ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 105 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրք.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

30 հատը 1 ղրուշով փոխ
1 մեծ.ի նամակով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ارەولك
درسعادتده غلطەدە ارەولك غزتەسى ادارەخانەسى

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ ՌԱՄԻԿԻՆ ՄԷՋ

ԲՆԱՏՈՀՄԻԿ ՌԱՄԿԱԼԵԶՈՒ

Գ.

Կանոնն անփոփոխ է և բացառութիւն չունի․ ամէն կերպով ալ ատակ է յօրինելու որքան գաւառական՝ նոյնքան գրական ճնճղկերէն կամ օտար լեզուի ռամկաբարբառ մը․ հայերէնէն զատ եւրոպական կամ ասիական ո՛ր լեզուն կ'առնէք առէք, կրնաք կազմել ճնճղկերէնն այդ լեզուէն, զի Թռչական էակներու նուրբ լեզուէն գողցուած այս բնատիպ երկտառ մասնիկը, իր նմաններուն պէս, ունի հմայքը միջազգայնութեան, ուժ մը որ քիչ անգամ կը տեսնուի ուրիշ լեզուական մասնիկներու քով․ պատճառն այն է որ այս փոխառութիւնը կատարուած է Բնութենէն․ այս վօլափիւքը, այս esperantoն յղացուած չէ, այլ նմանողութիւն մըն է բնական, ընդհանրական։

Ֆրանսերէն parler բայը նոյնքան յաջողութեամբ ու ճահաբար կրնայ ծպտիլ ճնճղկերէնով երբ ընենք pezarlezer՝ անձայն e-ի մը կցթնած z-ով օժտելով բառը ծածկալեզուին օրէնքին համաձայն։ Ու թէ որ քիչ մը հանրագայնութիւն կը սիրէք, կրնանք չինել ամբողջ նախադասութիւն մը ֆրանսերէնով և ուրիշ ամէն ծանօթներովը․

—Gezood mezornezing mezy dezear, (good morning, my dear).

Թռչուններու լեզուն ուրեմն դեռ շատ գաղտնիք ունի տալու մարդ էակի լեզուին ու բազմացուած միջազգային ապագայ լեզուն կը վախնամ թէ բնութենէն առնէ իր գոյութեան իրաւունքը։

«Ճնճղկներէն»էն զատ միւս բնատոհմիկ ռամկալեզուներն են դեռ եւս՝ իրենց գործածականութեան կարգովը՝ բլլկներէն (պլպուլի լեզու)՝ «ըլբ» միջադիր մասնիկով, կռկներէն (կռնկի, ագռաւի լեզու)՝ «ըռկ» միջադիր մասնիկով․ ծըծըռկներէն (ծիծեռնակի լեզու)՝ «ըծկ» մասնիկով․ արօրկներէն (արօրիկի լեզու)՝ «ըրր» մասնիկով․ լորերէն (լորի լեզու)՝ «ըլլ» միջադիր մասնիկով։ Բայց ասոնցմէ ամէնէն գործնական ու գործածականը ճնճղկներէնն է, որ իր վրայ կը միացնէ սահունութեան, արագախօսութեան ու դժուարիմացութեան երրեակ յատկութիւնները՝ խօսողին ու չհասկցողին համար հաւասարապէս։ Ծածկալեզուներէն մէկ կամ միւսը չգիտցողը, որքան որ բնականօրէն չկրնայ բառ մը իսկ հասկընալ «ըզզ»երու մէջ շաղաղուած խառնուած խօսքէն, բայց աղօտ կերպով մը կ'ըմբռնէ իմաստը խօսուածին՝ բլլկներէնով, կռկներէնով, կամ միւս Թռչնալեզուներով եղած ատեն․ մինչ ճնճղկներէնով խօսուած հոսուն, վազուն, ծածկալեզուին պարզ կազմութենէն իսկ բառ մը իւրացնելն անհնար է անգէտին, քանի որ ճարտար ու վարժ մեր իգական սեռի ճնճղկախօսներու նմանօրինակ արագ խօսակցութիւն մը մեղուի բզզիւն մըն է կ'ըսես կամ ճնճղուկներու համախումբ, ճճուակա՛ն ճզճզոց մը, ճճուոց մը Թռչնային։

Այրերը մենաշնորհ տուած չեն իգական սեռին յատուկ այս իսկատիպ ծածկաբարբառին՝ միմիայն գեղեցիկ սեռի ներկայացուցիչներու մէջ խցուելու. իրենք ալ գիտեն ու կը խօսին, սակայն յաջողութեան դափնին կը մնայ միշտ տկար սեռին՝ այս ճիւղին մէջ։

Այրերն ալ ունին իրենց առանձին բամբ հնչումներուն յարմարցուած մասնաւոր արկոդերէն բարբառ մը՝ զանազան բաժանումներով։ Ասոնք ալ կազմուած են քերականական միևնոյն օրէնքով, ինչպէս կիներու ծածկաբարբառը։

Նմանողութիւնն ալ նորէն կատարուած է Բնութենէն ու Թռչական էակներու բարակ լեզուին բամբ խազերուն վրայ, կամ թէ Թաւաձայն Թռչուններու լեզուն է որ կեղծուած է իրենց առանձին բամբ ձայներուն հետ շաղկելով։ Հոս սակայն յաջողութիւնը երկբայական է, ճաշակի պակասն ակներեւ և ամբողջութեանը մէջ կրնայ սեպուիլ յոյժ տափակ։ Այս իրողութիւնը կրնայ փաստ ըլլալ հաստեցնելու թէ կիներու յատուկ բոլոր գեղահիւս ծածկալեզուներու անդրանկութեանը տակ՝ այրերու կցկցած ծածկախօսութիւնը անճարակ հետեւողութիւն մըն է պարզապէս, կա՛մ, թափա՛կ նմանողութիւն մը, որ շատ խորթ կը հնչէ ականջի։

Տիեզերքի բանական ու անբան արարածներու յարաբերական գոյութեան մէջ ալ աւելի կամ պակաս հետեւողութիւն կամ նմանում կը տեսնենք։ Էակ մը միւսէն աւելի բարեձեւ է, և կամ նուազ բարեձեւ, բնօրէն։ Այս Թռչունը միւսէն աւելի քաղցրաձայն, միւսն ուրիշէ մը նուազ գեղափետուր։ Այսպէս ալ Թռչնական լեզուային փոխառութեան այս գործին մէջ իգական սեռն աւելի ճարպիկ եղած է քան այրական մազեղ սեռը։ Ան առած ըլլալով բոլոր Թռչազգիներուն մէջէն գերազանցներուն լեզուն այրերուն մնացածները համեմատաբար ստորին աստիճանի են և հետեւաբար յետամնաց նմանողութիւն մը՝ լեզուական իրենց փոխառութիւնն ալ։

Այրերու որդեգրած ծանօթ ռամկալեզուն շինուած է միեւնոյն օրէնքով, այսինքն իւրաքանչիւր վանկին սկիզբը Թռչնական լեզուամասնիկ մը աւելցնելով կկուերէնը (կկուի լեզու) յօրինուած է «ըկվ» միջադիր մասնիկով և կը խօսուի կիներու ծանօթ ծածկաբարբառներուն նման, առաւելապէս հաճոյքի համար՝ քան իրական գաղտնի խօսակցութեան հանգամանքով։

— Կըկվո՛ւգըկվա՞ս ըկվե՛րթը՛կվանք վը՛կվարը՛կվագ. (Կուգաս երթանք վարագ)։ Նմոյշ մը այրական կկուերէնի։

Սակայն կայ ուրիշ կերպ մըն ալ այրական ռամկալեզուի, զոր անունով մը մկրտուած չեմ տեսներ բնաւ, բայց ամէնէն շատ կը գործածուի, և իր քերականական կազմութիւնը յոյժ ինքնատիպ է իրապէս։ Ան միօրինակութենէ զերծ է, և ամէն վանկին սկիզբը միեւնոյն մասնիկը չառներ, այլ կը կրկնէ ա՛յն վանկը որուն կը միանայ։ Միացող կազմիչ տարրը միակ կ տառն է, որ խօսքին բառերուն ամէն մէկ վանկին ձայնաւորին ու բաղաձայնին մէջտեղը կը մտնէ և կը կրկնէ ձայնաւոր վանկը, կամ աւելի պարզ բառին առաջին վանկն արտասանելէն ետք՝ կով նորէն կը կրկնէ՝ ձայնաւորո՛վ սկսող բառին ու վանկին մէջ, իսկ առաջին վանկն արտասանելէն յետոյ բաղաձայնին ու ձայնաւորին մէջ մտնելով բաղաձայնը կը ձգէ ու անոր տեղն անցնելով կը կրկնէ ձայնաւորը կով՝ բաղաձայնո՛վ սկսող վանկերու մէջ։ Այսպէս, այս կերպ ծածկալեզուի ինքնատիպ կազմութեանն համեմատ պէտք արտասանենք աղ-ջիկ երկվանկ բառը՝ երեք վանկով և այսպէս ակաղ-ջի-կիկ, կամ մա-րիկ (մայրիկ) բառը, որ բաղաձայնով կը սկսի իր վանկերուն մէջ, պէտք կազմենք այսպէս մակա-րիկի, վանկը «կ»ով կրկնելով։

Դիւրին է հաստեցնել թէ մանչերու յատուկ այս իսկատիպ և դիւրըմբռնելի լեզուն ալ ունի նոյնքան սահունութիւն ու շուտառութիւն որքան կանացի ճնճղկներէնը, գուցէ նոյնիսկ անկէ ալ աւելի արագախօսելի ըլլայ իր ինքնայատուկ պարզ կանոնին ու կարճութեան շնորհիւ։ Այս կերպն ալ ճնճղկներէնի նման ատակ է ձեւակերպուելու բոլոր լեզուներով. pezarlezerի տեղ կրնայ նոյնքան յարմարութեամբ ըսուիլ pagarléger, կամ mogorniging եւն. եւն.։

Օտար լեզուներու վրայ ալ փորձելով մեր բնատոհմիկ արկոդերէնը, նպատակ չունիմ բնաւ Թելադրութիւն մը ըրած ըլլալու․ կատակի համար ալ չգրի, այլ իբր հետաքրքրական բանասիրական փորձ մը և լոյծ մը ուրիշներու համար։ Արդարեւ հետաքրքրական է գիտնալ թէ՝ ամէնուս ծանօթ այլաբանական argotէն զատ Ֆրանսացիք կամ միւս եւրոպական ազգերն ունեցա՞ծ են մեր բնատոհմիկ ռամկաբարբառներուն համանման մասնիկաւոր արկոդերէն մը։ Երախտապարտ պիտի մնայի, եթէ մէկը՝ որուն ծանօթ է եւրոպական լեզուով մը համասեռ ծածկաբարբառ մը՝ բարեհաճէր բացատրութիւններ տալ հրապարակային այս էջերուն մէջ, այս մասին բաղդատական ուսումնասիրութեան մը դուռ բանալով։

ՏԻԳՐԱՆ ԶԻԹՃԵԱՆ

ՎԵՐՋ

ՉՈՒԱՐԹ ՆՕԹԵՐ

ՆՐԳՉՈՒՀԻՆ

Նրգչուհին ծնած օրը բնա՛ւ մտքէ չանցներ որ օրին մէկը Ատելինա Բաթթի մը ըլլալու, բայց օրին մէկը կը նայիս նրգչուհի կ'ըլլայ, թէև... Ատելինա Բաթթի մը չըլլար։

Նրգչուհի ըլլալու համար հարկ անհրաժեշտ չէ՛ Մուսաներէն օրհնուած ըլլալ, գեղեցիկ ձայն մը և կամ մասնաւոր տաղանդ մը ունենալ, — աղուոր երան մը և բարեձեւ սրունքներ կը բաւեն նրգչուհի մը... տաղանդաւոր դարձնելու։

Նրգչուհի մը կրնայ ուզածին չափ Ֆալցօ երգել, բաւական է որ գիտնայ... ժպտելու ձեւը, բա՛ն մը որուն համար յատուկ Դպրոց մը չկայ դեռ։

Նրգչուհի մը միշտ շատ մը սիրահարներ կ'ունենայ, թէ՛ սրահին մէջ և թէ՛ բառաջին. սրահին մէջինները ո՛չ-պաշտօնական սիրահարներ են, որոնք յետոյ... «սիրող» ալ կ'ըլլան (ո՛ բառերու Շրբութիւն), մինչդեռ բառաջին սիրահարները լո՛կ պաշտօնական սիրահարներ են, որոնք կը գոհնան... ծափահարելով։ — Նրգչուհիին համար այս վերջինները աւելի կարեւոր են։

Նրգչուհին տարին տասներկու ամիս և 365 անգամ կարգուելու կը մօտենայ, բայց ամէ՛ն անգամուն ալ... պսակին օրհնութիւնը ետ կը մնայ միշտ։

Նրգչուհին բեմի վրայ խաղացած ատենը հազարաւոր սիրտերու հետ ալ կը խաղայ, և ա՛յնչափ գանած է սիրտերէ, որ երբեք... ոչխարի սիրտ չուտեր... մարդու սիրտ ուտելու համար լո՛կ. (անդո՞ւէր)

Նրգչուհին երբ աղուոր է ու երիտասարդ, ամէն մարդ անոր սպասուորը կ'ըլլայ, բայց երբ տարիքը առնէ ու ծեղեղնայ, ո՛չ ոք կ'ուզէ զայն իբր... սպասուհի իսկ ունենալ։

Նրգչուհին իր տունը տօլմա ու Թօփիկ կ'ուտէ, բայց Թօգաթլեանին մէջ՝ պուլեապէսն կը սկսի։

Նրգչուհին մամա մը կ'ունենայ որ իր աղջիկը շատ կը սիրէ միշտ, որովհետեւ իր երիտասարդութեան օրերը կը յիշեցնէ իրեն։

Եւրոպայի նրգչուհիները մերկանալու համար ամէն բան կ'ընեն, մինչդեռ մեր նրգչուհիները գէթ մէկ երկտասանեակ գուլպայ իրարու վրայ կը հագնին։

Նրգչուհին ինքնինքէն զատ աշխարհի երեսը կին չի տեսներ, և կը զարմանայ երբ լսէ թէ՝ մարդուն մէկը չէ սիրահարուեր իրեն տակաւին։

Նրգչուհին կ'ըլլայ՝ légère, որ ըսել է Թեթեւ կամ Թեթեւամիտ, diseuse, այսինքն թէ շատ մը «բաց» բաներ կը դրուցէ ոտանաւորի ձեւին տակ ու եղանակաւոր և ըսածները ամէնուն գլուխը կը խօթէ. romancière, այսինքն ձանձրացուցիչ և gommeuse excentrique։

Փողոցը կամ Թատրոնը մէկ միլիոն կնոջ մէջ կարելի է զանազանել նրգչուհին, լոկ... նստելու ձեւէն։

Նրգչուհին մինակը հիւսուն օխան երկու ղրուշնոց գինի իսկ չի գտներ խմելու, բայց երբ քովը մէկը ըլլայ, կարելի չէ իրեն շամբանիայէ ու և է մարքա հաւնեցնել, ա՛յնչափ բծախնդիր է։

Նրգչուհին ձեռքը շատ մը [illegible] կ'անցնին միշտ, բայց չի գիտեր զանոնք շահագործել և միշտ բացը կը մնայ։

Նրգչուհին բեմի վրայ երգելէ աւելի կը ջանայ հարուստ մարքիզի մը հետ կապուիլ. բայց առ ի չգոյէ հարուստ մարքիզին, կը գոհանայ ինձմով և քեզմով։

Նրգչուհին կրօնամոլ աղջիկ մըն է միշտ, և չի Թոյլատրեր որ մէկը դպչի իր կրօնքին, զոր կը պաշտէ, և en attendant պառաւնալու կը սպասէ՝ բոլորովին հաւատքին փարելու համար։

Նրգչուհին միշտ սխալմամբ «ինկած» կ'ըլլայ․ ո՛հ, եթէ ինկած չըլլար, ինկած չպիտի ըլլար։

Նրգչուհին մեր ամուրիութեան մխիթարիչն է, բայց՝ երբեմն մեր ամուսնութենէն վերջ ալ կուգայ մեզ մխիթարել։

Նրգչուհին բարի աղջիկ մըն է միշտ, և շատ կը սիրէ... ողորմիլ, երբեմն աղքատին և յաճախ ... ասոր անոր։

ԿԱՎ.ՌՕՇ

Ս. ԳԻՐՔԸ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

Օրէնք եւ մարգարէներ. — Թօրայի (Thorah) հեղինակութիւնը. — Աստուածաշնչական կանոնի հարցը. - Ո՞րն եղաւ Քրիստոսի Աստուածաշունչը։

Քրիստոսի ժամանակակիցները իրենց Ս. Գրոց վրայ խօսած ատեն «Օրէնք» կամ «Օրէնք և մարգարէներ»[1] բառով կ'արտայայտէին զայն։ «Օրէնք» բառը ցոյց կուտար Մովսէսի վերագրուած հինգ գիրքերը, Ծննդոց, Ելից, Ղեւտացւոց, Թուոց, Բ. Օրինաց։ «Մարգարէներ» անունով կը կոչուէին այն գիրքերը որոնք այս անունը կը կրեն արդի Եբրայական Ս. Գրոց մէջ․ նախ Եսայի, Երեմիա, Եզեկիել, և ապա Ովսէէ, Յովէլ, Ամովս, Աբդիու, Յովնան, Միքիա, Նաւում, Ամբակում, Սոփոնիա, Անգէոս, Զաքարիա, Մաղաքիա։ Այս երկու հաւաքածոներէն դուրս կային նաև այն գիրքերը որոնք կը կազմեն մեր եբրայական Ս. Գրոց երրորդ մասը․ այսինքն Յեսու, Դատաւորք, Սաղմոսները, Առակները, Յօբ, Երգ Երգոց, Հռութ, Ողբք Երեմեայ, Ժողովող, Եսթեր, Դանիէլ, Եզր, Նէեմի և Մնացորդաց երկու գիրքերը։ Այս վերջի գիրքերէն ոմանք յաճախ յիշուած են Նոր Կտակարանի մէջ՝ զոր օրինակ Սաղմոսները. իսկ միւսները չեն յիշուած. ասոնք են Եզր, Նէեմի, Եսթեր, Ժողովող, Երգ Երգոց. կը Թուի Թէ անոնք՝ եթէ ոչ անծանօթ՝ գէթ նուազ յարգելի եղած են առաջին դարուն։

Ուրեմն մենք այստեղ նախապէս ցոյց պիտի տանք Ս. Գրոց հեղինակութեան մէջ աստիճանաւորում մը։ Նախ առաջ օրէնքը առաջին գիրքէն մինչեւ վերջը Աստուծոյ հեղինակութիւնն է։ Ոչ մէկ խօսք զօրաւոր չէ բացատրելու համար այն գաղափարը զոր ունէին առաջին դարու ռաբբիները օրէնքի աստուածային ներշնչման մասին։ Մենք միայն կրնանք հոս յիշել իրենց խօսքերը։ «Այն մարդը՝ որ կ'ըսէ Թէ Օրէնքը երկինքէն չէ եկած, մասնակից չպիտի ըլլայ հանդերձեալ կեանքին»։ Մի միայն կը վիճաբանէին գիտնալու համար Թէ Աստուած ամբողջ օրէնքը մէ՛կ անգամէն տուած է Մովսէսի, Թէ հատոր առ հատոր։ Երկրորդօրինացի վերջին հատուածները, ուր պատմուած է Օրէնսդրին մահը, նախապէս Աստուծոյ կողմէ իրեն ներշնչուած էին։ Ուրեմն կը հասկցուի Թէ կեանքը բոլորովին օրէնքը սորվելէն կախում ունէր։ Սինակօկը և դպրոցը գոյութիւն ունէին, մի միայն անոր ուսուցումը դիւրացնելու համար։

Ռաբբիները կ'ըսէին. «Այն մարդը որ օրէնքը չգիտեր՝ անիծուած է[2]»։ Շամմայի կ'ըսէր «Թո՛ղ օրէնքի ուսումը կեանքիդ կանոնը ըլլայ»։ Հիլլէլ կ'ըսէր. «Տգէտ մը չի կրնար իսկապէս երկիւղած ըլլալ»․ դարձեալ՝ «Օրէնքի ուսումը կեանքն է և դպրոցները իմաստութեան կ'առաջնորդեն զմարդ», «Պոռնկորդի մը՝ որ գիտէ օրէնքը, աւելի կ'արժէ քան մեծ քահանայ մը որ չի գիտեր», «Անհատնելի այն բաները որոնք պտուղ կ'արտադրեն այս կեանքին մէջ և որոնց արդիւնքը կը տեւէ հանդերձեալ կեանքին մէջ. պատուել իր հայրը և մայրը, ողորմութիւն գործել, խաղաղ ապրիլ մարդոց հետ, և ասոնց ամէնքէն աւելի փնտռել օրէնքին ուսումը»։

Օրէնքը ճանչնալ չյաւէր, այլ պէտք է գործադրել զայն։ Հրեան իր բոլոր մեծամտութիւնը անոր մէջ կը դնէր. Յովսեպոս ալ կը ծանրանայ այդ կէտին վրայ. «Մենք Սպարտացիներուն նման չենք շատանար գործադրել օրէնքը, առանց զայն գիտնալու, կ'ըսէ ան, և չենք շատանար նաև խօսքերով առանց գործի, Աթենացիներուն պէս»։ Դպրոցները տղոց, սինակօկները չափահասներուն և բարձրագոյն դպրոցները դպիրներուն համար, ահա՛ ասոնք էին այն զանազան հաստատութիւնները որոնք սահմանուած էին ապահովելու համար օրէնքի ուսուցումը և գործադրութիւնը։

Ինչպէս ըսինք, Օրէնքէն յետոյ կուգային Մարգարէները։ Գրեթէ միշտ յիշուելով Օրէնքին հետ, Մարգարէներն ալ անոր հաւասար հեղինակութիւն մը ունէին։ Յետոյ կուգային սուրբ գիրքերը, որոնք նուիրական հաւաքածոյին երրորդ մասը կը կազմէին։ Այս բոլոր գիրքերը աստուածային էին, բայց պէտք չէ մոռնալ թէ բերանացի աւանդութիւնն ալ Փարիսեցիներուն համար աստուածային էր։ Իրենց նուիրական գրաւոր յիշատակարանները (document) և բերանացի աւանդութիւնները տեսակ մը նուիրապետութիւն կը կազմէին՝ որուն գլուխը դրուած էր Օրէնքը։ Մարգարէները և միւս գիրքերը, ինչպէս նաեւ իմաստուններուն բերնէ բերան անցած պատուէրները, օրէնքին համար այն էին ինչ որ է աւանդութիւնը բաղդատմամբ սկզբնական յայտնութեան։

Հրէութիւնն ինչ որ պահած էր իր անցեալէն, ինչ որ կը ներկայացնէր երբեմնի մեծ մարդոց մէկուն անուամբ, աստուածային էր. բայց ներշնչման եղանակը սահմանուած չէր երբեք և մանաւանդ նուիրական օրինագիրքը (code) երբեք չէր մերժեր միւս հաւաքումներն ու գիրքերը, որոնք նաև կրնային Աստուծմէ գալ։ Ենովքի գիրքը, որ ոչ մէկ նուիրական հաւաքումի մաս կազմած է, Քրիստոսի ժամանակ անտարակոյս մեծ հեղինակութիւն մը կը վայելէր, ինչպէս նաև Դանիէլի գիրքը, բայց Ս. Գրոց հաւաքոյթին մաս կազմելու համար չէ անշուշտ. պատճառն այն էր որ անիկա մարգարէներուն էն մեծին կը վերագրուէր և էն զարմանալի յայտնութիւնները կը պարփակէր իր մէջ։ Ամէն գործ՝ որ առաջին երկու հատորներուն, այսինքն Օրէնքին և Մարգարէներուն մէջ մտցուած չէր, առանձին կը դասուէր և կը գնահատուէր իր պարունակութեան կամ իր հեղինակին անուան համաձայն, և այս պատճառաւ կազմուած էր երրորդ հաւաքոյթը։ Երրորդ հաւաքածոյին մէջ մտցուցին Դանիէլը, Ժողովողը և Երգ-Երգոցը, իսկ անկէ դուրս հանեցին Ենովքին գիրքը և Մակաբայեցիները։ Այս վերջին երկու գործերը ընդհակառակն ընդունուեցան Աղեքսանդրիոյ Հրեաներուն կողմէ․ բայց Պաղեստինի մէջ ընդունեցան կամ ոչ, անոնք հոն հաւասարապէս կը ճանչցուէին իբրեւ Ս. Գիրք, վասն զի ամէն գրաւոր յիշատակարան միանգամայն հին և կրօնական Ս. Գիրք էր։ Ուրեմն յիշելով որ և է նուիրական գիրք, կ'ըսէ. ինչպէս գրուած է, կամ կ'ըսէ, ըսած է, ահա՛ թէ ի՛նչ կ'ըսէ։ Նման ձեւեր Նոր Կտակարանի մէջ յաճախադէպ են. անոնք մանաւանդ Եբրայեցւոց Թուղթի հեղինակին գրիչին ներքեւ կ'երեւին և ամէն տեղ կը գտնուի այն անվիճելի և հաստատուն համոզումը թէ Աստուած «նախնական հեղինակն» է ամբողջ Ս. Գիրքին, ի՛նչ որ ալ ըլլայ ան[3]։

Կանոնի հարցը որ այնքան շահեկան և հետաքրքրական է, երբեք չի յուզուիր Քրիստոսի ժամանակ։ Աւելի առաջ եկած են այն անհամաձայնութիւնները՝ զորս ցոյց կուտան մեզի մեր աղբիւրները, երբ կը խօսին Ս. Գրոց վրայ։ Յովսեպոս 22 Նուիրական գիրքերու վրայ կը խօսի. Մովսէսի հինգ գիրքերը, տասներեք

---

[1] Մատթ. ԻԲ. 40.

[2] Յովհ. Է. 49.

[3] Բ. Տիմոթ. Գ. 16

«ԱՐԵՒԵԼՔ»,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —54—

ՏԱՆԻԷԼ ԼԸՍԻՒԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՁԱՒԱԿԸ

Բ.

ԿԱՆԱՅԻ ԵՐԿՈՒ ՍՐՏԵՐ

Միեւնոյն գիշերը, գիւղական համեստ երդիքի մը տակ, ուրիշ կնոջ մը վշտակոծ հոգին քիչ մը կը սրտապնդուէր՝ խիզախ դիմում մը ընելու առաջադրութեամբ։

Ատըլին, որ մտահոգութեան մատնուած էր իր անհետացած զինեցիկին պատճառաւ և Ժէրվէի վայրագ կրքին ու լուծելիք վրէժխնդրութեան հանդէպ անհանգիստ էր իր ու Ֆրէտէի կեանքին համար, այսու հանդերձ յաջողեցաւ պահ մը մոռնալ իր անձնական մտազբաղութիւնները։ Իր վրայ պարտք մը կը ծանրանար։ Խիղճը կը ստիպէր զինքը՝ իր բարերարուհիին իմաց տալ իրողութիւնը, որուն նկարագիրը չէր ճանչնար ու դէմքը տեսած չունէր, միայն այսչափ գիտէր որ տգեղ մեքենայութիւններ կը բանեցնէին անոր դէմ։

Չէ՞ մի որ Ժէրվէ ըսած էր թէ կրնար կորստեան մատնել այդ մանկամարդ կինը, որուն ծանրակշիռ գաղտնիքներուն տեղեակ էր։

Ատըլին հաւատ չէր ընծայեր այդ խօսքերուն։ Խրոխտանք և մեծախօսիկութիւն կը համարէր զայն։ Հիմա որ իր փոքրիկ Պէրթին հօրը վրայ ունեցած ազդեցութիւնը կորսնցուցած էր, հիմա որ Ֆրէտէի շնորհիւ կը յուսար այդ մարդուն ձեռքէն ազատած ըլլալ, Ատըլին չէր կրնար գաղտնի պահել Ժէրվէի խօսքերը։ Կնոջ մը ուղղուած այդ սպառնալիքները նողկալի տպաւորութիւն մը կը ձգէին Ատըլինի վրայ, որ խղճի խայթ պիտի ունենար, եթէ երբեք Սօլանժի իմաց չտար իրողութիւնը։

«Բայց տ'Երքիւանի կոմսուհին ինչպէս երթալ գտնելու է Հօշ ծառուղիի իր բնակարանին մէջ, կը խորհէր Ատըլին։ Արդեօք ան պիտի ընդունի՞ զիս։ Եթէ երբեք իր ծառաներուն յայտնեմ անունս, դուռը երեսիս պիտի փակեն։ Իմ վրաս պէտք է գիտնայ այն բաները, զորս մայրը իրեն ըսած է. այսինքն այն բանը զոր ազնուական տիկիններ կը կոչեն «իմ յանցանքս»։ Նաև տեղեակ ըլլալու է այն գարշելի կասկածին զոր տ'Ալինեէ մարքիզին նկատմամբ ունեցած է մայրս իր վշտին սաստկութեան մէջ։ Ան պիտի կարծէ թէ իմ նպատակս է գայթակղութիւն մը յարուցանել։ Իսկ եթէ, ընդհակառակը, անունս չյայտնեմ, գլխացաւ աղերսարկուի մը պէս պիտի ճամբուիմ։»

Չընդունուելու վախը ունենալէն յետոյ Ատըլին նաև կը դողար, մտքին առջեւ բերելով թէ կրնային զինքը առաջնորդել կոմսուհիին գեղեցիկ յարկաբաժինը։

Ի՛նչպիսի կին էր այդ ազնուականուհին... Անշուշտ խրոխտ ու արհամարհոտ։ Ի՛նչ պիտի ըսէր անոր։ Ինչպէս իր միտքը պիտի բացատրէր որ նախատական չըլլար կոմսուհիին համար։ Ժէրվէի սպառնալիքները վիրաւորիչ ենթադրութիւններ կը բովանդակէին։ Իր անկեղծութիւնը ի յայտ բերելու համար Ատըլին միթէ պարտաւոր չէ՞ր խոստովանիլ այն սերտ կապը, որ զինքը կը միացնէր իր նախկին հրապուրիչին հետ։

Հակառակ իրերայաջորդ այդքան վհատումներու, լաւ գործելու կամեցողութիւնը և Թշուառականի մը մեղսակից ըլլալու վախը՝ լուռ մնալու պարագային, վճռական որոշում մը Թելադրեցին Ատըլինի։

Յաջորդ օրը, Բարիզի կառախումբը նստաւ։ Իրեն գրեթէ անծանօթ եղող մեծ քաղաքին մէջ շատ մը Թափառելէ, քիչ մը մոլորելէ և վերջին պահուն վարանելէ յետոյ, վերջապէս ժամը երկուքին ատենները, կոմսուհիին բնակարանին զանգակը հնչեցուց։

— Տիկին տ'Երքիւանի կոմսուհին հո՞ս է։

—Ի՛նչ պիտի ըսէք կոմսուհիին։ Կրնաք ինծի հաղորդել ձեր այցելութեան նպատակը, ըսաւ յաղթամարմին դռնապան մը։

—Կը փափաքիմ անձամբ խօսիլ իր հետ։

— Որո՞ւ կողմէ։

—Բայց իմ կողմէս։ Ձեզի կ'ըսեմ թէ անձամբ կ'ուզեմ խօսիլ, պատասխանեց Ատըլին, որ տակաւ համարձակութիւն կը ստանար, հակառակ իր բոլոր կանխատեսութեանց։

—Այն ատեն անուննիդ ըսէք, որպէսզի տիկին կոմսուհիին հաղորդեմ։

—Կը ցաւիմ ըսելու թէ անձամբ պիտի հաղորդեմ, պատասխանեց Ատըլին։

—Ես ալ կը ցաւիմ ըսելու որ այդ պարագային չպիտի կրնամ տիկին կոմսուհիին մօտ առաջնորդել ձեզ, պատասխանեց դռնապանը։

Ու Ատըլինի առջեւ կեցաւ, հեղինակաւոր և անողոք դէմքով։

—Օ՛հ, կ'աղաչեմ, պարո՛ն, Թախանձեց Ատըլին։

Այս վերջինը այնպիսի աղաչական շեշտ մը գործածեց և այնպիսի Թախանձօտ նայուածք մը ուղղեց իր Թուխ ու Թաւշանման աչքերով որ դռնապանը չկրցաւ դիմանալ այդ հմայքին ու ժպտեցաւ։

Երբ դռնապան մը կը ժպտի, արդէն իսկ զինաթափ եղած կը համարուի։

Դռնապանը արագ ակնարկով մը քննեց այցելու կնոջ համեստ այլ պչրոտ արդուզարդը և պարկեշտ շնորհով տոգորուած դիմագծութիւնը։ Ուստի արժանի դատեց որ մինչեւ առաջին սենեկապանուհիին քով կրնար երթալ այդ անծանօթուհին։

—Սա անդաստակը մտէք, ըսաւ դռնապանը։ Սպասաւորին հարցուցէք առաջին սենեկապանուհի Օր. Ժօզէֆինը։ Եթէ ճերմակեղէնի կամ կարի գործ է, պիտի կրնաք անոր հետ յարմարիլ։

Դիւրին եղաւ մտնել Օր. Ժօզէֆինի։ Բայց երբ Ատըլին խնդրեց որ կոմսուհիին մօտ առաջնորդէ զինքը, այն ատեն խնդիրը փոխուեցաւ։

Սակայն գաղտնիքներու մասին կանացի համերաշխութեան ոգիէն Թելադրուած, խորամանկ սենեկապանուհին խորհեցաւ թէ գուցէ իր տիրուհին գոհ պիտի ըլլար այդ անծանօթ կինը ընդունելով։

—Երթամ կոմսուհիին հարցնեմ։

—Ի՛նչ տեսակ կին է, հարցուց տիկին տ'Երքիւանի, գրեթէ չնչհատ։

Մանկամարդ կոմսուհին սա մտածումը ունեցած էր իսկոյն.

«Թերեւս այդ կինը կարենայ գիտնալ թէ ո՛ւր կը գտնուի Թիէնօ։»

—Երիտասարդ կին մըն է, գործաւորուհիի կերպարանքով, ըսաւ Ժօզէֆին։

—Ձեզի չյայտնե՞ց իր այցելութեան նպատակը, ըսաւ Սօլանժ, որ միտքը դրած էր ընդունիլ Ատըլինը, բայց կը ջանար անտարբեր երեւոյթ մը առնել։

— Ո՛չ, տիկին կոմսուհիին պիտի յայտնէ։

—Ամօթապարտ Թշուառութեան մը զոհերէն մէկը ըլլալու է։ Ներս մտցուցէք, ըսաւ Սօլանժ խօսքը սենեկապանուհիին ուղղելով, որ գլուխը դարձնելուն պէս, սկսաւ ժպտիլ, իր սրատեսութեամբ հասկնալով տիրուհիին ողորմելի պատրուակը։

Ատըլինի առջեւ շատ մը դուռեր բացուեցան։

Կոմսուհին, որ դուրս ելլելու վրայ էր, զարդախուցին մէջ կը գտնուէր։ Մազերու յարդարման սեղան մը կար, սրուակներով և մանր առարկաներով լեցուած։ Հոն կը տեսնուէին նաեւ խոշոր պահարաններ՝ հայելիաւոր ճակատներով, ջրաներկներ, խեժանկարներ, հին պատկերներ՝ ճերմակ շրջանակներով ու պատերէն կախուած բաց գոյն ժապաւէններով, և շատ մը լուսանկարներ՝ կերպասէ յատակի մը վրայ։

(Շարունակելի)

Մարգարէները և չորս կևանքի օգտակար պատուէրներ և երգեր։ Ռէօյս և Դրրօյէնֆէլս ջանացած են այս թիւը համաձայնեցնել 24 թիւին հետ, որ կազմեց յետոյ Սինակոկի գիրքերուն ամբողջութիւնը։ Տէրէնդուրկ ալ կ'առաջարկէ հաշիւ մը որ կը հաշտեցնէ իրարու հետ այս թիւերը. անիկա կ'ենթադրէ թէ Յովսեպոս կը միացնէր Հռութը՝ Դատաւորաց և Եռեմիայի Ողբը՝ Երեմիայի մարգարէութեան հետ։ Դարձեալ Մարգարէից տասներկու գիրքերուն մէջ Եղրասը և Նէեմին մէկ հատոր մը հասկցած պիտի ըլլայ կ'ըսէ. Դանիէլի, Եսթէրի և Մնացորդաց երկու գիրքերը իրենց կրօնապատմական արժէքին համար յետոյ պիտի գային։ Երգերու չորս գիրքերը, Սաղմոսները, Յովբը, Առակները, Ժողովողը և Երգ-Երգոցը եղած պիտի ըլլային, այս վերջին երկուքը մէկ հատորի մէջ միացած։ Այս ամէնը սակայն աւելի հանճարեղ կարգադրութիւն մըն է քան հիմնական։ Հաւանական է արդարև որ այսօրուան շատ մը բաժնուած գիրքերը նախապէս մէկ հատոր մը կարծուած էին։ Բայց որ և է միջոց չունինք այս մասին վճիռ արձակելու համար և միշտ դիւրին պիտի ըլլայ, այս միջնորդներուն օգնութեամբ, հակառակ թիւերը իրարու հետ համաձայնեցնել։ Իրականութիւնը սա՛ է թէ, հաստատուած կանոն մը չկար և ամէն ոք նուիրական գիրքերու ցուցակը կը կազմէր իր քմայքին համաձայն։

Եօթանասուն Թուականէն յետոյ, Փարիսեցիներուն դպրոցները կը ջանան լըրջօրէն՝ երրորդ հաւաքածոյին վերջնական հաստատութիւն մը տալ։ Մարգարէները երկար ժամանակէ ի վեր դերծ էին ընդդիմութենէ։ Եզեկիէլ միայն քանի մը կասկածներու համար յարձակումի տեղի կուտար։ Հոն գտած էին հատուածներ որոնք հակառակ էին Մովսէսի հետ. բայց Եղիազար՝ Անանիայի որդին՝ ցոյց տուաւ թէ հակառակութիւնը առերևոյթ քան մըն էր, որով Եզեկիէլ ընդունուեցաւ։

Գալով սրբագիրներուն (Hagiographe), անոնցմէ շատեր ինքնին կը հարկադրէին։ Սաղմոսները պէտք է առաջինները ըլլային։ Անոնք Սինակոկին մէջ երգուած և Դաւիթէն, Ասափէն և ուրիշ հին բանաստեղծներու կողմէ գրուած էին։ Եթէ ոմանք շատ նոր էին, կը պաշտպանուէին իրենց ամենահին(¹) գրացիներուն շնորհիւ։ Դանիէլ ալ որ և է վէճի առարկայ չէր կրնար ըլլալ։ Հեղինակին անունը, յայտնութենական (apocalyptique) ձևը, ամէն ինչ նպաստաւոր էր իրեն։ Միւս խոշոր գիրքերը լրջօրէն պէտք է քննուէին։ Առակները, Ժողովողը և Երգ Երգոցը շատ դժուարաւ ընդունուեցան։ Մենք գիտենք թէ Ժողովողը և Երգ Երգոցը չեն յիշուած Նոր Կտակարանի մէջ, ինչպէս նաև Եղրասը, Նէեմին և Եսթերը։ Գալով Մնացորդաց գիրքերուն, շատ նոր կը նկատուէին։ Քիչ քիչ սակայն այս բոլոր գիրքերը քաղաքացիութեան իրաւունք ստա[illegible] Մակաբայեց[illegible]նականապէս ընդունուեցան։ [illegible] որդւոյ Սիրաքայն (Ecclesiastique) միևնոյն բաղդին չարժանացան։ Անոնց մերժման պատճառը կարելի չէ բացատրել։ Հաւանական է որ ընդունուելու համար առաջին պայմանը Օրէնքին հետ հանդիտութիւնն էր. մինչդեռ այս գործերը հակառակ են օրէնքին։ Միևնոյն բանը կարելի է ըսել նաև Ժողովողի և Երգ Երգոցի մասին։

Յիսուսի գործածած Ս. Գիրքը, որ անտարակոյս Նազարէթի Սինակոկին Ս. Գիրքն էր (աւելի յետոյ կափառնայումինը գործածեց) իր մէջ կը պարունակէր Օրէնքը, Մարգարէները և Սրբագիրներէն մէկ քանիները, Դանիէլը զոր օրինակ և մանաւանդ Սաղմոսները, զորս կը յիշէ միշտ։ Գիտենք թէ Եսայի գիրքը և Սաղմոսները չարունակ յիշուած են Նոր Կտակարանին մէջ։ Առաջին դարու Հրեայի մը կրօնական մատենադարանը ուրեմն այսպէս պէտք էր կազմուած ըլլար 1. Օրէնք. 2. Մարգարէները, որոնցմէ ոմանք, զոր օրինակ Եսայի և Երեմիա աւելի լաւ ուսումնասիրուած էին. 3. Սաղմոսները։ Դանիէլ յետոյ պէտք էր գար։ Չորրորդ կարգին մէջ պէտք է դնել նշանաւոր սուտ-վերնագրականները (pseudépigraphe), Ենովքի գիրքը, Սողոմոնի Սաղմոսները և թերևս այս տեսակէն ամէնէն նոր գրուածները, ինչպէս Մովսէսի Համբարձումը։

Վերջացնելէ առաջ խօսք մըն ալ ընենք ռամիկ լեզուի թարգմանութեան վրայ։ Օրէնքը և Մարգարէները, որոնք ամէն շաբաթ օր կը կարդացուէին, մեռած տառ մը մնացած պիտի ըլլային ունկնդիրներէն շատերուն համար, եթէ իւրաքանչիւր հատուած իսկոյն չթարգմանուէր։ Գրաւոր թարգմանութիւններ կային։ Այս հարցին լուծումը շատ կասկածելի է։ Գիտենք թէ Հին Կտակարանէն Նորին մէջ եղած վկայութիւնները շատ քմածին են։ Մերթ շատ ճիշդ են անոնք և նոյն իսկ տառացի, և մերթ միևնոյն հեղինակին գրչին ներքև, անոնք այնպէս յիշուած են որ հազիւ կարելի է բնագրին հետ նմանութիւն գտնել։ Անկանոնութիւն մըն է այս զոր դժուար է բացատրել։ Կարելի է ենթադրել որ Յիսուսի ժամանակակից Հրեաները, Մարգարէներու և Օրէնքի ամբողջական թարգմանութիւն մը ունէին իրենց ձեռքը որ շատ մը նմանութիւններ ունէր Աղեքսանդրիոյ մէջ գործածուած Եօթանասնից թարգմանութեան հետ, որ մինչև մեզի հասած է։ Այս վարկածը պիտի բացատրէր Հին Կտակարանէն Նորին մէջ եղած վկայութիւնները։ Նոր Կտակարանի հեղինակները իրենց վկայութիւնները այս թարգմանութեան համաձայն ըրած պիտի ըլլային, որ մերթ տառացի և մերթ նաև շատ ազատ եղած պիտի ըլլար։ Բայց ատոր ի նպաստ ո և է փաստ չունինք և նոյն իսկ Յովբի Գրքին «Սա թարգմանի յԱսորի գրոց» (ԽԲ. 17) խօսքն ալ չի կրնար բաւարար ապացոյց մը ըլլալ։

Վ. ԱՆՍԱԿԱՆ

(¹) Ղուկաս, ԻԴ. 53. «Յօրէնսն Մովսէսի, Մարգարէս և Սաղմոսս» կ'ըսէ Յիսուս

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՔԵՒՃԱՊՈՆ ԴԱՇՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսայի և Ճափոնի միջև դաշնագիր մը կնքուեցաւ, որուն պատճէնը յայտնի չէ դեռ, բայց ընդհանուր գիծերը երևան հանուեցան։ Երկու տէրութիւնները փոխադարձաբար կ'երաշխաւորեն Մայրագոյն Արևելքի մէջ իրենց ստացուածքներուն պահպանումը և Չինաց անկախութիւնն ու ամբողջութիւնը։ Չինաց անկախութիւնն ու ամբողջութիւնը այնչափ անգամ երաշխաւորուած էր որ Չինացիները առանց այս նոր երաշխաւորութեան իսկ կրնային հանդարտութեամբ դիտել իրենց ապագան։ Գալով Ճափոնի ստացուածքներուն, ինչպէս յայտնի է, ատոնց համար ալ կարևոր երաշխաւորութիւն մը կայ տասը տարուան համար՝ վերջերս կնքուած անգլեւճափոնական դաշնագրին մէջ, ուր յիշուած է որ եթէ երկու կողմէն մին առանց տեղի տալու յարձակում կրէ երրորդէ մը, միւս կողմը օգնութեան պիտի փութայ յարձակում կրողին, պատերազմ պիտի մղէ անոր հետ և համաձայնութեամբ պիտի կնքուի հաշտութիւնը։ Քանի որ Ճափոն արդէն զօրաւոր պաշտպան մը ունի և այդ պաշտպանութեան փոխարէն անոր տրամադրութեան տակ կը դնէ իր զօրաւոր բանակը, ըսել է իրեն համար երաշխաւորութիւն մը ունէր արդէն։ Բայց այս նոր բարեկամութիւնն ալ գովելի է, վասն զի տէրութիւն մը պէտք ունեցած պահուն որչափ շատ բարեկամ ունենայ, ուրիշներն ալ այնչափ աւելի մեծ զգուշաւորութեամբ կը վարուին իրեն հետ, երբ ծանր վէճեր պատահին։ Ճափոն վերջերս վէճ մը ունեցաւ Մ. Նահանգաց հետ, որ սպառնական հանգամանք չունէր թէև, բայց Մայրագոյն Արևելքի ժողովուրդներուն դէմ Ամերիկացիներուն ցեղային հակառակութիւնը կը ցուցնէր յայտնապէս։ Արդէն եւրոպական տէրութեանց խմբումին մէջ Ճափոնի առած այս նոր մեծ քայլը մեծ ազդեցութիւն պիտի ընէ Ամերիկայի մէջ, երբ ֆրանքեւճափոնական դաշնակցութեան մը լուրին հետ, տեղեկութիւն առնուի թէ Ֆուշիմի իշխանը մեծ պատիւներով կ'ընդունուի Անգլիոյ արքունիքին մէջ։ Բայց կ'ըսուի նաև թէ Մ. Նահանգներն ալ համանման համաձայնութիւն մը պիտի կնքեն Ճափոնի հետ, և Բարիզի ճափոնական դեսպանին յայտարարութիւնը հաւանական կը ցուցնէ այդպիսի համաձայնութիւն մը։ Հետևաբար ամէն կողմէ կատարելապէս ապահովուած կ'ըլլայ յարձակմանց դէմ, և Ճափոն իր վերջին կորուստներէն բոլորովին կազդուրուելով, իր նիւթական խախտած վիճակին բարւոքման և Քորէայի ու Ֆորմոզայի վրայ իր դիրքին ամրացման և իր տնտեսական բարգաւաճման աշխատելէ զատ, դրամական մեծ հրապարակներու [illegible]։ Այդ նոր դաշնագրով և կրնանք ըսել նոր դաշնագիրներով աւելի եւս պիտի ամրանայ յաճախ կրկնուած իր այն յայտարարութիւնը թէ իր վերջին երկու յաղթական պատերազմները սկիզբ չի համարիր իր երկրակալութեան, թէ համոզուած է որ պէտք է իրեն երկար ատեն գոհանալ իր ձեռք բերած յաջողութիւններովը և վայելել խաղաղութեան բարիքները։ Ճափոն կ'ուզէ իր դիրքը զօրացնել ազգերու մէջ և փարատել իր անակնկալելի կարողութեան պատճառած կասկածները։ Ճափոնի՝ այս նոր մեծ տէրութեան դէմ կասկածներն աւելի Ֆրանսայի մէջ կային։ Ֆրանսա համեմատաբար կարճ ժամանակամիջոցի մէջ ստացուածքներ ձեռք բերաւ Հնդկաչինու մէջ, և զորս նախ պաշտպանեց զէնքով, Չինու կառավարութեան դէմ, որ վեհապետական պահանջներ կ'ընէր անոնց վրայ։ Ֆրանսա կը վախնար որ այդ ստացուածքները Ճափոնի դէմ ալ պաշտպանելու պէտք ունենայ, որ թէ՛ ծովային և թէ ցամաքային ոյժերով Չինէն աւելի զօրաւոր թշնամի մը կրնար ըլլալ։ Ֆրանսա Ճափոնի ազդեցիկ բարեկամին եղող Անգլիոյ հետ համաձայնելով, մեծապէս հանդստացած կը զգար ինքզինքը, և պէտք չունէր մասնաւորապէս դաշնակցիլ Ճափոնի հետ. և ցորչափ Ֆրանսա բարեկամ միար Անգլիոյ հետ, Ֆրանսայի և Ճափոնի միջև ընդհարումէ մը չէր վախցուեր։ Բայց ֆրանքեւճափոնական նոր դաշնագիրը Հնդկաչինու ֆրանսական գաղութին պաշտպանութենէն աւելի օգտակար հետևանք մը պիտի ունենայ՝ այսինքն Ֆրանսայի՝ Չինու մէջ ունեցած դիրքն ալ պիտի փոխուի։ Կ'ենթադրուի թէ այս նոր Երրեակը, եթէ իւրաքանչիւր դաշնակից լոկ իր շահը չմտածէ, օգտակար պիտի ըլլայ նաև Չինու մէջ նիւթական շահերու վերաբերեալ ամէն խնդիրներու մասին՝ այսինքն երկաթուղիներու, հանքերու շահագործման և, խնդիրներու մէջ։ Այս մասին զօրաւոր մրցակից մը պիտի ըլլայ Գերմանիան, որ կ'երևի թէ ընկեր չունի Չինու մէջ։ Եթէ նոյնիսկ առայժմ վտանգուած չհամարուի Քիաօ-Չէուն, զի հաւանական չէ թէ խաղաղութիւնը, որուն համար կնքուեցաւ ֆրանքեւճափոնական դաշնագիրը, անմիջապէս հակառակ վիճակի մը պիտի փոխուի, կրնայ ըլլալ որ Չինու կառավարութիւնը տեսնելով ոյժերու այս նոր փոփոխումները, դիւրաւ մղուի դժուարութիւններ յարուցանել Գերմաններուն առջև՝ Շանթունկի գաւառին մէջ։ Չինու հետ նոր վէճ մը, նոյնիսկ նոր վիճակին մէջ կրնայ առաջ ընել տարբեր կարևորութիւն մը ունենալ։ Գերմանիոյ և Չինու յարաբերութիւնները յոյժ գոհացուցիչ են թէև, բայց կրնայ ըլլալ որ նոր դարձուած մը առնէ կացութիւնը։ Ամէն պարագայի մէջ Գերմանիոյ համար շահաւոր չէ այս նոր համաձայնութիւնը, որ իր ազդեցութեան շրջանակէն դուրս մնալով հանդերձ կրնայ շատ նեղել զայն չորս կողմէն։ Բարիզի ճափոնական դեսպանին յայտարարութիւնէն կ'երևայ թէ հաւանական է որ ճափոնեւամերիկեան համաձայնութիւն մը գոյանայ, բայց ճափոնեւգերմանական համաձայնութիւն մը չի սպասուիր։ Նոյն այս պատճառաւ երևի, և թերևս չորս տէրութեանց միջև Մայրագոյն Արևելեան համաձայնութիւն մը գոյանայ, որուն սակայն չի մասնակցի Գերմանիան։ Արդի ժամանակիս մէկ զբուղիւնն է այս, առանց Գերմանիոյ և այդ ալ՝ Գերմանիոյ դէմ զրութեան մը կրնայ փոխուիլ։

(Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ)

ԲԱՐԻԶԻ ՈՒ ԹՈՔԻՈՅԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Պէրլինէն հետևեալը կը հեռագրեն Թայմզի մամուլի թղթակիցը.

Ֆրանքեւճափոնական համաձայնութեան լուրերը որոնց նկատմամբ մանրամասն տեղեկութիւններ կը հրատարակեն գերմանական լրագիրները, մամուլէն աւելի հանրութեան մէջ վիճաբանութեան առարկայ կ'ըլլան։ Այն համաձայնութիւնները որոնք կը բազմանան և որոնց չի մասնակցիր Գերմանիա, աւելի կ'արծարծեն չգոհացած բաղձանքները կարծիքի մը որ միջազգային բարեկամութեան պէտք ունի և բախտին մէկ անիրաւութիւնը կը համարի այն պարագան որով իր պէտքը չի հոգացուիր։ Գերման հանրութիւնը տեսակ մը նախանձ կը զգայ այդ համաձայնութիւններէն և հակում մը ունի այդ վիճակին պատասխանատու նկատելու գերման նախարարութիւնը։ Ժամանակէ մը ի վեր գերման մամուլին զգացած մտահոգութիւնը թուլցած է։ Այսու հանդերձ տհաճութեան զգացում կը տիրէ որ, եթէ զանազան ձևերով մեկնուի, միշտ պիտի կրնայ սահմանուիլ մեկուսացման երկիւղով։ Սակայն բոլոր այդ համաձայնութիւններուն Գերմանիոյ մէջ առաջ բերած անհաճոյ տպաւորութիւնը մանաւանդ կը յայտնուի Անգլիոյ և հետևաբար Ճափոնի դէմ զգացուած դառնութեամբ։ Ատոր հակառակ բանաւոր և բնական գտնելու երևոյթը ունին այն պարագան որով Ֆրանսա ապահովութեան միջոցներ ձեռք կ'առնէ Հնդկաչինու կողմը, և Գերմանները փափաք կը յայտնեն որ իրենց երկիրն ալ այդ տեսակ բան մը ընէ Քիաօ-Չէուի համար։ Գալով գերման դիւանագիտութեան, այնպէս կը նկատէ թէ մինչև հիմա այդ համաձայնութեան մասին հրատարակուածը խիստ համապատասխան է իրաց կացութիւնը պահպանելու իր սկզբունքին, որով վիճողութիւն ընելու բան մը չունի։

—Ֆոսիշէ Ցայթունկ ալ սա կարծիքը կը յայտնէ.— «Աւելորդ է ըսել թէ այդ համաձայնութիւնը որ Մայրագոյն Արևելքի մէջ խաղաղութիւնը կ'ապահովէ, պէտք է հաճոյով ընդունուի թէ՛ ֆրանսական և թէ ընդհանուր տեսակէտով, վասն զի աշխարհի որ և է մասին մէջ երբ խաղաղութիւնը ապահովուի, այդ պարագան ընդհանուր խաղաղութեան ալ կը նպաստէ։ Անշուշտ դիտողութիւններ և ննմնադատութիւններ պիտի ըլլան։ [illegible] այդ համաձայնութիւնը մէկ թելը պիտի ըլլայ Գերմանիան շրջապատելիք ցանցին. Նախ ֆրանքեւռուս դաշնակցութիւնը, յետոյ անգլեւֆրանսական սիրալիր համաձայնութիւնը և հիմակ ալ ֆրանքեւճափոնական համաձայնութիւնը։ Բիւլմանոյի Դուպինը ամէն պարագայի մէջ պիտի օգտուի այդ իրողութիւններէն, վասն զի դիւանագիտական այդ տեսակ յաջողութենէ մը ետքը եթէ հրաժարելու հարկադրուի, անիրաւութիւն մը եղած պիտի ըլլայ։»

Հռոմի Ճոռնալէ դ'Իդալիա լրագիրը կ'ըսէ թէ ֆրանքեւճափոնական համաձայնութիւնը համաշխարհային կարևորութիւն մը ունի։ Ինչպէս երբեմն Մ. Նահանգները, հիմակ ալ Ճափոնը եւրոպական քաղաքականութեան կարգադրութեանց մէջ կը մտնէ, պատերազմներու առաջքը առնելու համար։ Իտալական Թերթը կը յարէ.— «Սպառազինութիւնները այլևս բաւական չեն, դաշնակցութեանց և բարեկամութեանց դրութիւնը անհրաժեշտ եղած է։ Անգլիա իր մեկուսացումի վտանգներուն առաջքը առած է։ Ֆրանսա ալ, իր կարգին, կը փոխարինէ ֆրանքեւռուս դաշնակցութեան դրութիւնը։»

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Պէրլինէն Բարիզի թերթերուն ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Գերման լրագիրներուն մէջ նորէն զրոյցներ կան ֆոն Պիւլով իշխանին հրաժարմանը մասին։ Նախարարապետը արտաքին գործերու մասին արտասանած ճառին մէջ յայտարարած էր թէ Պ. ֆոն Չիրշքի պիտի խօսի դիւանագիտութեան կազմակերպութեան վրայ։ Արդ, Պ. ֆոն Չիրշքի, որ ճարտարախօս չէ, չխօսելու համար օգտուեցաւ Ռայխստագին ցոյց տուած անհամբերութենէն՝ ելմտացոյցին վիճաբանութիւնը շուտով աւարտելու համար։ Այդ պարագան պատճառ եղաւ նորէն զրոյցներ հանելու անհամաձայնութեանց մասին։ Պատճառաբանութիւնը քիչ մը հնացած գտնողները անոր վրայ աւելցուցին սա կէտը թէ ֆոն Պիւլով իշխանը համամիտ չէր գտնուած Մոնաքոյի իշխանին Սև Արծիւ պատուանշան տրուելուն և թէ այդ առթիւ նոյն իսկ հրաժարիլ ուզեր է, և որովհետև այդ ենթադրութիւնը նուազ հաւանական կ'երևայ, լրագիրները կ'ըսեն թէ անհնական տկարութեան հետևանքով է որ ֆոն Պիւլով իշխանը մօտերս պիտի քաշուի։ Այդ ենթադրութիւնն ալ ճիշդ չէ։ Ֆոն Պիւլով իշխանը իրաւ է որ իր հիւանդութենէն առաջ ունեցած երիտասարդական երևոյթը կորսնցուցած է, սակայն հիմակ ալ առողջ է և ինքզինքը լաւ կը խնամէ։ Ուրեմն բոլոր այդ ենթադրութիւնները բնաւ արժէք չունին, թէև հաւանական կ'երևայ որ Նախարարապետը այնեան հրաժարի՝ եթէ իր սարքած կուսակցական կազմակերպութիւնները չդիմանան, երբ նոր մեծամասնութիւնը ելմտացոյցի վիճաբանութենէն աւելի ծանր փորձի մը ենթարկուի։ Այդ միջոցին, եթէ Կեդրոնը մեծ պայքար մը մղէ, կարելի է որ ֆոն Պիւլով իշխանը ետ կենայ իր մարմնական կարողութեանը համար դժուարին պայքարէ մը։ Սակայն այդ պարագան ալ պարզ ենթադրութիւն մըն է, որուն հաւանականութիւնները կը նուազին այն համակրութեամբ զոր կայսրը կը տածէ Նախարարապետին նկատմամբ։ Յուլիսին ֆոն Պիւլով իշխանը Պէրլինէն պիտի հեռանայ ամբողջ ամառը, զոր մասամբ պիտի անցընէ Նորտէրնէյի իր սովորական ամարանոցին մէջ։»

ԱՆԳԼԻԱ

Իրլանտայի նախարար Պ. Պիրէլ, երկուշաբթի օրը, Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին ներկայացուց Իրլանտայի վարչական կազմակերպութեան վերաբերեալ իր ծրագիրը, որ Տըպլինի մէջ Խորհրդարանի մը հաստատութիւնը և Իրլանտայի համար վարչական ինքնավար դրութիւն մը չի տրամադրեր. միայն կ'առաջարկէ վարչական Խորհուրդի մը կազմութիւնը՝ 107 անդամներէ բաղկացած. ատոնց 82ը պիտի ընտրուին, 24ը արքայական հրամանագրով պիտի անուանուին և մէկն ալ պիտի ըլլայ Իրլանտայի նախարարը։ Այդ Խորհուրդը իրլանտական 45 պաշտօնատուններու 8ը պիտի վարէ՝ տեղական կառավարութիւնը, արուեստներու ու երկրագործական ուսուցումը, հանրօգուտ շինութիւնները, հանրային կրթութիւնը և երկրորդական ուսուցումը։ Ոստիկանութեան և գետիններու բաշխման յանձնաժողովին վրայ իրաւասութիւն պիտի չունենայ։ Փոխարքան պիտի կրնայ իր հաւանութիւնը մերժել Խորհուրդին կողմէ տրուած որոշումներուն։ Անգլիոյ Երեսփ. ժողովը վերաքննիչ ատեանը պիտի ըլլայ փոխարքային «վէթօ»ին համար։ Ընտրական դրութիւնը պիտի համապատասխանէ Նահանգային Խորհուրդներուն ընտրութեան եղանակին՝ այսինքն թէ կիները քուէ տալու իրաւունք պիտի ունենան։ Այդ ծրագրին գործադրութեանը համար 650,000 անգլիական ոսկիի ծախք մը պիտի ըլլայ։ Իրլանտական ազգայնական կուսակցութեան պետ Պ. Ռէտմընտ յայտարարեց թէ, վերջնական կարծիք մը յայտնելէ առաջ, պէտք է իր ձեռքը ունենայ ծրագրին բնագիրը և տեղեկանայ Իրլանտացիներու կարծիքին։ Պ. Ռէտմընտ յարեց թէ այդ ծրագիրը թէև իրենց ուզածը չէ, սակայն հաշտարար բան մը կարելի է ընել։ Երեսփ. ժողովը 285 ձայնի մեծամասնութեամբ նոյն ծրագիրը ընդունեց առաջին ընթերցումով։

ՖՐԱՆՍԱ

Ծերակոյտը, զատկական արձակուրդէն ետքը, վերսկսաւ իր նիստերուն։ Առաջին նիստին մէջ երկրորդ ընթերցումով քըննուեցաւ այն օրինագիծը որ ամուսնութեան վերաբերեալ օրինական մէկ քանի տրամադրութեանց փոփոխութիւնը կ'առաջարկէ։ Յանձնաժողովին կողմէ առաջարկուած [illegible]թիւն մը միայն կրեց՝ ծերակուտականի մը այն առաջարկութեան հետևանքով թէ ամուսնութենէ առաջ ըլլալիք հրատարակութիւնը կրնայ ապագային համար կիրակիէ տարբեր օր մը կատարուիլ։ Միւս բոլոր առաջարկութիւնները մերժուեցան Ծերակոյտին կողմէ, մանաւանդ այն թէ փոխանակ 21ի 24 ըլլայ այն տարիքը, ուր երիտասարդ մը կրնայ ամուսնանալ առանց իր ծնողաց հաւանութեանը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ, 5 մայիս.— Սպանիական [illegible] սեղանաւորական առաջնակարգ թերթին՝ սպանեւանգլիական դաշնակցութեան մը դէմ հրատարակած յօդուածը յուզում պատճառեց հոս։ Նոյն թերթը կը գրէ թէ Անգլիոյ հետ դաշնակցելով Սպանիա ենթակայ կ'ըլլայ միշտ ծովային պատերազմի մը բռնուելու, և այս պատճառաւ սպառազինութեանց համար պիտի ստիպուի ծախքեր ընելու, ինչ որ պետութեան վարկին վնաս պիտի պատճառէ։ Պատերազմի ատեն վտանգաւոր է ոչ միայն թշնամիին յարձակումը, այլ՝ զինեալ պաշտպանութիւնը զօրաւոր բարեկամին, որ կրնայ դիւրաւ ձեռք անցընել իր պաշտպանած երկիրները։ Սպանիա մոռնալու չէ, կը գրէ նոյն թերթը, թէ Ճիպրալթար ի՛նչպէս ձեռքէ ելած է։ Սպանիոյ համար նախամեծար է կատարելապէս չէզոք մնալ, զի իր վերածնումը բացարձակ հանգիստի և խաղաղ աշխատութեան պէտք ունի։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՄԸ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ

Պըթի մէջ, Մոնդանա՝ Մ. Նահանգներ, երեքշաբթի օրը, հինգ աւազակներ փորձեցին կողոպտել ճէպընթաց կառախումբին ուղևորները՝ Ռեյլսըմթըրի մօտ։ Աւազակները կեղծ նշաններով կեցնելէ ետքը կառախումբը, վայրաշարժին վրայ ելան և մեքենավարը սպաննեցին. յետոյ փորձեցին մտնել ուղևորներու վակոնները, ինչպէս նաև գոյքերու կառքին մէջ, բայց կառախումբին պահապանները ետ մղեցին զանոնք, երկու կողմէն շատ մը հրացան պարպուելէ ետքը։ Մէկ քանի ամսուան մէջ երրորդ անգամն է որ աւազակները նոյն կարգի յարձակումներ կը կատարեն այդ ամայի վայրը։

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ
ԱԶԳԱՅՆՈՑ ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի Գատըգիւղ, Մէօհիւրտար ճատտէսի

Զատկի արձակուրդը կը լրանայ 25 ապրիլ չորեքշաբթի։

Գիշերօթիկ և ցերեկեայ աշակերտութեանց վերամուտը և դասերու սկզբնաւորութիւնը տեղի ունեցած է 26 ապրիլ հինգշաբթի։

Տարուան մէջ որ և է ժամանակ նոր աշակերտներ կ'ընդունուին։ Բանակցութեանց համար դիմել ի վարժարան

Հիմնադիր-Տնօրէն
6—5 Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Քիօթահիայի Նաիպ անուանուեցաւ Թէպրիզաթը Շէրիէ Ժողովին անդամ Լամի էֆ.։ Պալըքէսէրի Նաիպ անուանուեցաւ Աֆիոն Գարահիսարի Նախորդ Նաիպ Թէվֆիգ էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Մէրսինի հաշուակալ Քեամի էֆ.ի։ Սանիէի աստիճան՝ Սէլանիկի Ռէժիի գործարանին Տնօրէն Վէյլսատին էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ականակուռ Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Գերմանիոյ Վեհ. կայսրուհիին պալատան վերատեսուչ Պարոն ֆոն Միրպախի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպանատան գործակատար Պ. ֆոն Պիլովի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Պոլսի գաւառին կառավարիչ Իսմայիլ Հագգը փաշայի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սէլանիկի ռումանական նոր ընդհանուր հիւպատոս Պ. Բէնէչքօյի և Գերմանիոյ Պոնի համալսարանին ճարտարապետ Պ. Ռօպէրթ Շուլցի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Մախսուսէի վարչութեան քննիչ հաշուաքալ Սայիտ էֆ.ի։ Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Էրկիլիի սամ. Ընկերութեան Թարգման Ռագըմ էֆ.ի։

—Առաջին կարգի Շէֆագաթ՝ Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Մայքովի տիկնոջ։

— Արուեստի չքանշան՝ գործաւոր Օր. Հոփփմէնի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԱՐ-ԽԻԼ-ԽԱՅՐԻ մէջ, շաբաթ օրը, հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ Մարգարէին ծննդեան գիրքին ընթերցումը, յետոյ ուսանողներու մրցանակներուն բաշխումը և կահագործութեան ու քանդակագործութեան ճիւղերուն բացման հանդէսը։ Այդ առթիւ բանախօսութիւններ արտասանուեցան և բարեմաղթութիւններ եղան Կայս. արևշատութեան համար։ Կահագործութեան մասին մէջ կը գտնուին Անգլիայէն, Աւստրիայէն ու Գերմանիայէն բերուած վերջին դրութեամբ մեքենաներ և գործիքներ։ Մեքենաները շարժելու համար կայ մոթէօռ մը։ Այդ ճիւղին վարչետն է Սէնայի վարժարանին շրջանաւարտներէն Հասան Նէճմէտտին էֆ.։ Վաթսուն ուսանողներ կը հետևին այդ ճիւղին։ Քանդակագործութեան ճիւղին գործիքները եւայլն քիչ ատենէն Եւրոպայէն պիտի բերուին։ Այդ ճիւղին վարչետն է Վէնետիկի արհեստագործական հաստատութեանց շրջանաւարտներէն Արիֆին էֆ. որ առայժմ գտնուած գործիքներով քանդակներու շինութեան եղանակը կ'ուսուցանէ։ Տար-խիլ-Խայրին մէջ կան նաև կաշըրտի, դերձակի և կօշկակարի ճիւղեր։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց քանի հազար ղրուշ նպաստ տալ Գոնիայի նահանգին Էկկերտիր գիւղաքաղաքին մէջ փետր. 23ի ուրբաթ գիշերը պատահած հրդեհէն վնասուողներուն։ Այդ հրդեհը Ռիւշտիէ վարժարանին ուսուցչին վարձքով բնակած տունէն ելած էր. ընդամէնը 21 տուներ այրած են, որոնց 18ին բնակիչները կարօտ վիճակի մէջ ըլլալով, ստացած են այդ նպաստը և բարեմաղթութիւններ ըրած Կայս. արևշատութեան համար։

ՍՊԱՆԻՈՅ դեսպանը, շաբաթ առտու, արտաքին գործոց Նախարար Թէվֆիգ փաշայի ապարանքը երթալով, Ն. Վսեմութեան ծանոյց թէ Ալֆոնս ԺԳ. թագուհին մանչ զաւակ մը ունեցած է։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Միրզա Րիզա խան, որ իր պաշտօնին մէջ վերահաստատուելուն վերաբերեալ յանձնարարագիրները մատուցած էր Վեհ. Սուլթանին, շաբաթ օրը, առաջին թարգման Ցովհաննէս խանի հետ Բ. Դուռը գնաց և պաշտօնական այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց Նախարարին։ Դեսպանը միւս Նախարարներուն ալ այցելութիւն պիտի տայ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Առևտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հաշուակալ վախճանեալ Թէվֆիգ պէյի ընտանիքին ամսական 1255 ղրուշ յատկացուեցաւ՝ քաղաքային պաշտօնեաներու հանգստեան թոշակի սնտուկէն։

Պ. ՀԻՒԳՆԷՆ, Անատոլըի երկաթուղիին ընդհանուր Տնօրէնը, որ ասկէ առաջ Եւրոպա գացած էր, շաբաթ առտու Կ. Պոլիս վերադարձաւ Վիեննայէն։

ԿԵՌԱՍԻ ՆՈՐ ԲԵՐՔԸ.— Տէյիրմէնտէրէէն շաբաթ օրը ութ հատ կեռաս բերուեցաւ նոր բերքէն։

ՑՈՐԵՆՆԵՐԸ.— Ինչպէս յայտնի է, որոշուեցաւ Գոնիայէն ու Էնկիւրիէն ցորեն բերել տալ Կ. Պոլիս՝ հացի պատրաստութեան համար և այդ առթիւ նոյն երկու նահանգներէն տեղեկութիւն ուզուեցաւ։ Տրուած տեղեկագրի մը նայելով Էնկիւրիի նահանգին մէջ տարեկան տասը միլիոն օխա սպիտակ և կարմիր ցորեն կը հանուի։ Առայժմ Գըրշէհրի մէջ՝ 375,000 և Քէսքինի մէջ 360,000 օխա ցորեն կայ, ղրկուելու պատրաստ վիճակի մէջ։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ կալուածահամար կատարելու համար կազմուած մարմինը թէև իր պաշտօնը աւարտած է, սակայն երկու տարի եւս պիտի պաշտօնավարէ, վասն զի Իզմիր բաւական ընդարձակ ըլլալով, շատ մը շէնքեր կրնան ըլլալ որոնց արժէքը սահմանուած չըլլայ։ Այդ մարմինը նաև պիտի արձանագրէ ու կարգի պիտի դնէ Իզմիրի քաղաքին արհեստաւորներուն թէմէթթուի տուրքերը։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն շաբաթ օրը ներքին գործոց Նախարար Մէմտուհ փաշա և քաղաքապետ Ռէշիտ փաշա խորհրդակցեցան ժամանակէ մը ի վեր առաջ եկած միսի գիներու բարձրացման դէմ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար։ Այդ խնդրոյն վերաբերեալ բոլոր դրութիւնները քննուեցան և որոշուեցաւ նահանգներէն հեռագրով տեղեկութիւն ուզել՝ ոչխարները բազմացնելու, մարգագետիններ հասցնելու մասին եւայլն։ Նոցին Վսեմութիւնները, որոնք յառաջիկայ շաբաթ օրը նորէն պիտի գումարուին, առնուելիք պատասխաններու վրայ խորհրդակցութիւն պիտի կատարեն։

ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍԻ կղզիներու կուսակալ Նազըմ փաշա Միտիլլի գացեր է քննական պտոյտի համար։

ԲԱՄՊԱԿ.— Այտընի նահանգէն առնուած երեք պարկ բամպակի հունտ Գարասիի գաւառը ղրկուեցան, որպէս զի եթէ եղանակը անցած չէ՝ այս տարի, և հակառակ պարագային յառաջիկայ տարի մշակուելով արդիւնքը ժամանակին հաղորդուի։

ՄԷՆԷՄԷՆԷՆ (Այտընի նահանգ) կը գրեն թէ տեղւոյն այգիները այս տարի գոհացուցիչ են և թէ բերքը անցեալ տարիէն առատ պիտի ըլլայ։

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔԸ.—Մայիս 1էն 10 (Ն. Տ.) Սուէզի ջրանցքէն անցած նաւերու թիւն է 132 և գոյացած հասոյթը՝ 3,380,000 ֆր.։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպան Բալլավիչինի մարքիզը որ արձակուրդով Վիեննա կը գտնուի, յառաջիկայ երկուշաբթի Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին քաղաքային ճիւղէն շրջանաւարտ եղած դեղագործները ու բժիշկները, իրենք իրենց բժշկութիւն կամ դեղագործութիւն ընելու համար, ինչպէս յայտնի է, հարկ է որ Կ. Պոլսոյ և կամ նահանգներու մէջ իրենց պարտաւորիչ ծառայութիւնը մատուցած ըլլան։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը, դեղարաններու թիւը աւելցնելու և հանրային առողջապահութեան օգտակար ըլլալու նպատակով, սա որոշումները տուաւ.— Դեղագործի մը համար սահմանուած պարտաւորիչ ծառայութեան ժամանակամիջոցին մէջ եթէ պաշտօն մը չառաջարկուի, այդ դեղագործները պիտի արտօնուին դեղարան մը բանալու՝ Կ. Պոլսեցի եղողները Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ և գաւառացիներն ալ գաւառներու մէջ։ Անոնք որ իրենց պարտաւորիչ ծառայութեան շրջանը աւարտած են և սակայն զինուորական ծառայութիւն կատարելու պարտաւոր են, եթէ առաջարկուած պաշտօն մը չմերժեն և միշտ ծառայելու պատրաստ գտնուին, իբրև արձակուած զինուորական պիտի նկատուին. իսկ ոչ-իսլամներն ալ զինուորական տուրքէ զերծ պիտի ըլլան։

ՄԱՀԵՐՈՒ ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ծանուցուեցաւ պէտք եղած տեղերը թէ իմամները, քահանաները, խախամները և խաներու սենեկապանները պարտաւոր են Կ. Պոլսոյ մէջ մեռնողներուն անունն ու բնակավայրը՝ իսկոյն երկու օրինակ ծանուցագրով մը հաղորդել քարանթինայի վարչութեան, որ այդ օրինակներէն մէկը մինչև քսանչորս ժամ պէտք է հաղորդէ [illegible] ու Սկիւտարի դատարաններէն և Էվգաֆի ու Մալիէի Պէյթ-իւլ-Մալի գասսամներէն անոնց, որոնց կը պատկանի։ Այս որոշման չհամակերպող իմամները, քահանաները, խախամները ու խաներու սենեկապանները դրամական տուգանքի պիտի ենթարկուին։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց Նախարարութիւնը նկատելով որ աղքատ ու կարօտ չեղող կարգ մը անձերու իլմուխապէր կը տրուի ձրի անցագիր ստանալու համար, ինչ որ ապօրէն է և պետական հասոյթներուն կը վնասէ, ծանոյց ամէն կողմ որ ասկէ վերջը այդ կարգի կարօտ չեղող անձերու իլմուխապէր չտրուի՝ ձրի անցագիր ստանալու համար։

ԻԶՄԻՏԻ կառավարիչը ձեռնհաս պաշտօնարանէն խնդրեց տուպա մը ղրկել՝ Սաքարիա գետին բերանը մաքրելու համար, վասն զի ծովին ալիքներէն աւազով ու քարով լեցուած ըլլալով, պատճառ եղած է նոյն գետին յորդելուն։

ԸՆԿԵՑԻԿ ՄԱՆՈՒԿ.— Առջի գիշերը նորածին մանուկ մը գտնուեցաւ Բերայի յունական Այի Թրիատա եկեղեցիին դրան առջև։ Վրայէն գտնուած թուղթէ մը հաստատուեցաւ թէ Յոյն է, տակաւին չէ մկրտուած։

ԲԵՐԱՅԻ հանրատուներէն մէկուն մէջ, առջի գիշերը, վաղեմի չարագործ մը՝ Քէօր Մաղնար կռուի բռնուեցաւ տան տիրուհիին՝ Բաթինայի հետ, որ իր հոմանուհին էր։ Մաղնար դաշոյնով զայն վիրաւորեց կռնակէն և ձախ կողէն։ Չարագործը փախչելու պահուն ձերբակալուեցաւ։

ԲԵՐԱՅԻ Այնալը Չէշմէ թաղին մէջ անցեալ օր Ալեքսանտր անուն դեղագործ մը մեռած էր, ինչպէս շաբաթ օրը ծանուցինք։ Նոր լուրերու նայելով, այդ անձը բնաւ հիւանդ չէր և ամէն օր կանոնաւորապէս կը յաճախէր իր գործին տեղը։ Այդ օրուան իրիկունը Ալեքսանտր տուն երթալով հօրը ու մօրը հետ ճաշած էր, սակայն յուսահատ երևոյթ մը ունէր։ Ալեքսանտր իր սենեակը քաշուեցաւ և քիչ ետքը մայրը մօտը կոչելով ըսաւ թէ սխալ դեղ մը խմած է և պէտք է շուտով բժիշկ բերել տալ։ Բժիշկ մը բերուելով հաստատուեցաւ թէ դեղը արսենիք խառնուած ըլլալով, որ և է դարման կարելի չէ ընել։ Ալեքսանտր քիչ ետքը մեռաւ։ Անձնասպանութեան շարժառիթին նկատմամբ քննութիւն կը կատարուի։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Այս առտու ժամ 10ին հրդեհ ծագեցաւ Պոլիս, Չուքուր Չէշմէ, բաղնիքի մը քիւլխանէն, որ այրեցաւ։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիին 17րդ շաբթուան հասոյթը իւրաքանչիւր քիլոմեդրի համար սապէս եղաւ. — Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմեդր) 10,642 ֆր., նախորդ տարիէն 1339 աւելի և միւս շաբաթներէն ալ 1025։ Էսկիշէհր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմեդր) 6,866, նախորդ տարիէն 2,952 աւելի և միւս շաբաթներէն 43 պակաս։

ՄԱՅԼԸՐ ծանօթ զգեստեղէնաց վաճառատունը Եւրոպայէն նոր բերել տուած է եղանակին յարմար ճաշակաւոր հագուստներ որոնք մասնաւոր կարուածքնէն աւելի տոկուն, ձեւաւոր ու աժան են։ Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ կանանց յատուկ ամենագեղ հագուստներ և այլ նորոյթի վերաբերեալ զարդեղէններ։ Սուլթանիէ վարժարանին աշակերտաց համար տոկուն ու ազնիւ կերպասէ պատրաստուած հագուստները հասած են։ 8—3

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՒՆԱՑ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ

Ինչպէս կանխաւ ծանուցած էինք, Յունաց Ս. Պատրիարքը երէկ ժամը 7½ին Ազգ. Պատրիարքարան եկաւ ի փոխադարձ այցելութիւն մեր Ս. Պատրիարքին, Զատկի տօնին առթիւ։ Ն. Սրբազնութեան կ'ընկերանային Գոնիայի մետրապոլիտ Տ. Աթանասիոս, Քիոսի մետրապոլիտ Տ. Քոնսթանթինոս, Գարու-Տաղի մետրապոլիտ Տ. Աթանասիոս, Յունաց Պատրիարքարանի Քաղ. Ժողովոյ անդամ Բաբաթէոտորի պէյ և Սրբաթարի էֆ.։ Երբ Յունաց Պատրիարքական թափօրին կառքերը սկսան մօտենալ, Մայր եկեղեցւոյ ինչպէս նաեւ շրջակայ Ներսիվէնլի և Հավուզլու յոյն եկեղեցիներուն զանգակները սկսան հնչել. հետաքրքիրներու բաւական թուով բազմութիւն մը, մեծ մասամբ յոյն, խռնուած էր Պատրիարքարանի փողոցը ու Մայր եկեղեցւոյ պարտէզը։

Տ. Եօաքիմ Պատրիարք ընդունեցաւ Պատրիարքարանի դուռնէն՝ վարդապետներու և քահանայական դասին կողմէ, և առաջնորդուեցաւ ընդունելութեան դահլիճը որուն սեմին վրայ կը սպասէր Տ. Մաղաքիա Պատրիարք։ Երկու հոգեւոր պետերը երիցս ողջագուրուեցան և իրենց հետեւորդներով գացին բազմիլ դահլիճին ճակատը։ Մեր Ս. Պատրիարք Հօր շուրջը կը գտնուէին՝ Կրօն. Ժողովոյ անդամներէն Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. (Պատր. Փոխանորդ) և Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմիւրճեան. իսկ Քաղ. Ժողովոյ անդամներէն Տիրան պէյ Աչնան, Տօքթ. Աճէմեան պէյ և Յարութիւն էֆ. Ասլանեան։ Նոյնպէս, Ա. Գործակատար Աբիս էֆ. և Պատրիարքարանի գլխաւոր պաշտօնէութիւնը։ Ներկայ էին նաեւ Տ. Վահան Տ. Մինասեան, Տ. Եզրաս և Տ. Պօղոս վրդ.ները։

Երկու Ս. Պատրիարքները փոխադարձաբար իրարու ներկայացուցին իրենց եկեղեցական ու աշխարհական հետեւորդները, և կէս ժամու չափ սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցան, որու միջոցին պատուասիրութիւններ կատարուեցան։ Յետոյ, Տ. Եօաքիմ Պատրիարք հրաժեշտ առնելով, ըստ սովորութեան առաջնորդուեցաւ Մայր եկեղեցի որ չքնաղապէս լուսազարդուած էր և բազմութեամբ լեցուած։ Բուրվառակիր քահանաներ և զգեստաւորեալ դպիրներ կ'առաջնորդէին Յունաց Ս. Պատրիարքին որ ուղղուեցաւ դէպ ի Սեղան և Ս. Խաչ ու Աւետարանը համբուրելէ յետոյ, ժողովրդեան դառնալով քարոզ մը արտասանեց զոր համառօտիւ թուրքերէն թարգմանեց Գոնիայի մետրապոլիտ Տ. Աթանասիոս։ Ահաւասիկ Տ. Եօաքիմ Պատրիարքի քարոզին հայերէն ամբողջական ու հարազատ թարգմանութիւնը որ հաճէն կատարուեցաւ.—

«Սուրբ և Նուիրական օր մըն է Զատիկը. տօներու տօնն է յորում կ'օրհնենք Յիսուսի Քրիստոսի անունը դարուց ի դարս, օրհնելով նաեւ դարերու մէջէն զՅիսուս Քրիստոս, որ երեքօրեայ թաղումէ մը ետքը Յարեաւ. եկած ենք ձեզի Հայ Ս. Եկեղեցւոյ զաւակներուդ փոխարինելու այն ողջոյնը որ մեզի տրուեցաւ Ն. Ամենապատուութիւն Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարքէն մեր Եկեղեցիին մէջ Ս. Յարութեան տօնին առթիւ, ա՛յն ողջոյնը որ խաղաղութեան և սիրոյ խորհուրդն է, որուն վրայ հաստատուած է մեր Ս. Հաւատքը։ Կ'ողջունենք ուրեմն ձեզ ամէնքդ կարօտին և սրտաբուխ օրհնութեամբ։ Քրիստոս Յարեաւ ի մեռելոց։ Այո՛, Յիսուս Քրիստոս յարեաւ և մահուամբ զմահ կոխեաց. յարեաւ ի մեռելոց և հոգիները վերանորոգուեցան՝ իր նուիրական արեամբը փրկագործելով ամբողջ քրիստոնեայ աշխարհը։ Բայց, որպէս զի մենք անուանական քրիստոնեաներ չըլլանք և մեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ, մենք պարտինք, ինչպէս դուք ալ իբրեւ բարի քրիստոնեաներ և իբրեւ հետեւողներ խաչելոյն, որ երեքօրեայ թաղումէն ետքը Յարութիւն առաւ, պարտինք մենք ամէնքս, մենք որ իր անունը կը կրենք, այժմ և մինչեւ յաւիտեան պահել իր պատուիրանները ճշգիւ և մեր կրօնական ու ընկերական կեանքը համաձայնեցնել իր սրբազան պատգամներուն։ Պէտք է մենք ճշմարիտ քրիստոնեաներս այս Յարութեան մեծ տօնէն դասեր առնենք մեզի։ Պէտք է սիրենք մեր ընկերը մեր անձին պէս և նոյն իսկ մեզ ատողները՝ որովհետեւ այս իսկ է մեր բարութիւնը, այս է՛ սկ է Քրիստոնէութիւնը, եթէ կ'ուզենք ըլլալ Քրիստոնեայ ո՛չ միայն անունով, այլ և գործքով։ Աղօթենք Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ կամքին համաձայն։ Հնազանդի՛նք Օսմ. մեծ կայսրութեան օրէնքներուն, վասն զի Աստուծոյ կողմէ դրուեցաւ Ան մեր վրայ։ Պատուե՛նք մեր Վեհ. Կայսրը։ Այս է որ կուզանք ըսել ձեզ, ողջունելով զամէնքդ այս նուիրական օրերուն մէջ, օրերուն գերագոյնը և տօներուն Տօնը։ Մեր հոգապատական ու հովուական սրտին խորէն կը մաղթենք ձեր Ազգին և ժողովուրդին երկնային երջանկութիւն և շնորհ, որպէս զի ձեր Ազգը Ամեն. Տ. Օրմանեան Ս. Պատրիարքին և Վարչութեան Տնօրէնութեանց ներքեւ ապրի և մնայ երջանկութեան մէջ, Օսմանեան Փառաւոր Գահին հովանիին տակ։ Եղէ՛ք հաւատարիմ քրիստոնեաներ ձեր հոգեւոր պետին, որ պատասխանատու է ձեզի համար Աստուծոյ առջեւ։ Աստուած պահէ պահպանէ մեր Վեհ. Կայսրը և Անոր պարգեւէ երկար կեանք, լի երջանկութեամբ, ի բարօրութիւն իր բոլոր հպատակներուն. Ամէն»։

Ներկայ ժողովուրդը «ամէն»ներով ձայնակցեցաւ այս մաղթանքներուն։

Տ. Եօաքիմ Պատրիարք՝ իր քարոզն արտասանելէ վերջ, վար իջաւ սեղանէն և նոյն հանդիսաւոր արարողութեամբ, առաջնորդուեցաւ Մայր եկեղեցւոյ դուռը, ուրկէ կառք նստելով իր հետեւորդներուն հետ մեկնեցաւ դէպի Բերա, Հայ Հռոմէականաց Պատրիարքարանը,

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Ս. Պատրիարքը շաբաթ իրիկուն հանդիսաւոր թափօրով առաջնորդուեցաւ Գում-գաբու դուրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցին, որուն երեկոյեան արարողութեան նախագահելէ առաջ՝ այցելեց թաղին երկսեռ վարժարանը և աշակերտներուն ու աշակերտուհիներուն կարողութիւնը քննելով, գոհունակութիւն յայտնեց։ Ն. Սրբազնութեան ուղղուած ուղերձներ արտասանուեցան և երգեր երգուեցան սաներուն ու սանուհիներուն կողմէ։ Ս. Պատրիարքը օրհնեց զամէնքը, մասնաւորապէս գոհունակութիւն յայտնելով մանկապարտէզի բաժնին կանոնաւորութեանը համար, և գնաց եկեղեցի՝ երեկոյեան ժամերգութեանց նախագահելու, որմէ ետք Պատրիարքարան վերադարձաւ ուր գիշերեց։ Երէկ առաւօտ Ն. Սրբազնութիւնը հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց Ս. Յարութիւն եկեղեցին և գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ երկսեռ հաւատացեալներու խուռն բազմութեան, բնաբան ունենալով «Զի օրէնք ի ձեռն Մովսիսի տուաւ, շնորհք և ճշմարտութիւն ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի եղեն» համարը Ս. Գրքէն։

Յաւարտ արարողութեանց, Ս. Պատրիարքը թափօրով առաջնորդուեցաւ տաճարին դուռը, ուր հանդիսաւոր մաղթանքներ կատարեց Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար։ Միջօրէին, թաղային վարժարանին մէջ սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ Ն. Սրբազնութեան որ մեկնելէ առաջ դրամական նուէրներ ըրաւ եկեղեցւոյն և թաղին աղքատներուն։

⁂ Բերայի քարոզիչ Տ. Համազասպ եպիսկ. Դիմաքսեան երէկ առաւօտ Պատարագ մատոյց Չէրքէզքէօյի եկեղեցին և քահանայ ձեռնադրեց Ովրեստես Գ. Գաբաքչօղլեան ընծայացուն զոր կոչեց Տ. Վարդան։ Խարտաւիլակի պաշտօնը կատարեց Տ. Տիրայր Ծ. վրդ.։ Պատարագիչ Սրբազանը օրուան տօնին վրայ քարոզ մը խօսեցաւ և անդրադառնալով քահանայական ձեռնադրութեան, ըսաւ թէ Չէրքէզքէօյի եկեղեցին իր 58 տարուան գոյութեան մէջ առաջին անգամն է որ կ'ունենայ իր վրայ ձեռնադրուած քահանայ մը։

⁂ Սամսոնի Առաջնորդ Տ. Յակոբ եպիսկ., երէկ առտու, Օրթագիւղի եկեղեցիին մէջ Ս. Պատարագ մատոյց Պէզճեան Յարութիւն Ամիրայի հոգւոյն, որ յիշատակելի բարերարութիւններ ըրած է նոյն եկեղեցիին։ Տ. Յակոբ Սրբազան հաւատքի զօրութեան վրայ քարոզ մը խօսեցաւ ի ներկայութեան հաւատացեալներու բազմութեան։ Պատարագէն յետոյ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ։ Ինչպէս կը յիշուի, Տ. Յակոբ եպիսկ. երկար տարիներ քարոզիչ եղած է Օրթագիւղի եկեղեցին։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ս. Պատրիարքը այսօր Սկիւտար գընաց, Պէրպէրեան վարժարանը այցելելու ուր պիտի մնայ քանի մը ժամ՝ այդ կըրթական հաստատութեան ներքին վիճակին վրայ մօտէն տեղեկութիւն առնելու և հարկ եղած հրահանգները տալու համար Տնօրէնութեան։

⁂ Ի նպաստ Պէրպէրեան վարժարանին «փոխան ծաղկեպսակի» մինչեւ ցարդ եղած նուիրատուութեանց գումարը կը հասնի հարիւր տասներեք օսմ. ոսկի և չորս ղրուշ, որուն 54 ոսկին Ս. Պատրիարքը յանձնած է նոյն վարժարանին։

⁂ Պէրպէրեան վարժարանին ի նպաստ տրուելիք Նուագահանդէսին օրը որոշուած չէ տակաւին, բայց անոր կազմակերպութեանը կ'աշխատուի այժմէն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԴՊՐԱՑ ԴԱՍԸ

Երէկ առաւօտ, Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ եռաձայն երգեցողութեամբ Պատարագ մատուցուեցաւ, երգեհոնի ընկերակցութեամբ զոր կը վարէր Յ. Մինասեան էֆ.։ Պատարագիչն էր Տ. Բարգէն Ծ. վրդ. որ եկեղեցական արարողութիւններէն վերջ նախագահեց Դպրաց Դասու գումարման, ուր նոյն Դասի Տնօրէն ժողովի անդամ ընտրուեցան Տեարք՝

Ակսյեան Ստեփան
Բարոնեակեան Գառնիկ
Լօգմակէօզեան Տիրան
Պօչնաքեան Հրանտ
Բէնէճեան Սմբատ

Նոյնպէս, Դպրաց Դասի պատուոյ անդամ ընտրուեցան Տեարք՝

Ագթարեան Հրանտ
Թուզլաճեան Գառնիկ
Մանուկեան Հայրապետ
Սարրեան Օննիկ
Բիւրքճեան Կարապետ

Թէ՛ եկեղեցւոյ արարողութեանց և թէ Դպրաց Դասի գումարման վերաբերեալ մանրամասնութիւնները պիտի հրատարակենք վաղուան թիւով։

"ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻԻՆ" ՄԱՀԸ

Նախորդ օրը, միջօրէին, Արեւելք մամուլին յանձնուելէն ետք, երբ արդէն իսկ բաւական յառաջացած էր տպագրութիւնը, Ազգ. Հիւանդանոցի Տնօրէնէն ստացանք հետեւեալ մահազդ երկտողը, զոր փութկոտութիւնը ունեցած էր զրկելու օրաթերթերուն.—

Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցի Տնօրէնութիւնս ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանէ Ձեզ՝ ծանօթ դերասանուհի Տիկին Արուսեակ Պէզիրճեանի մահը, որ տեղի ունեցաւ այսօր։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի երկուշաբթի, 30 ապրիլ, կէսօրէ վերջ ժամ 6ին (Ը. Թ.) Հիւանդանոցիս Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյն մէջ։

Տնօրէն
ՅԱԿՈԲ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ

Եէտի-Գուլէ, 28 ապրիլ

Տիկին Արուսեակ, զոր լրագրութեան մէջ վարժուած էինք կոչելու մեր «անդրանիկ դերասանուհին», վաղուց հետէ մեռած էր հանրութեան համար ու մինչեւ մէկ աստիճան ալ իրեններուն համար։ Այսօրուան սերունդը, հասուն երիտասարդութիւնը, անունով միայն կը ճանչնար զինքը, վասն զի հինգ-վեց տարիէն կէս դարը պիտի լրանայ երբ առաջին անգամ Արեւելեան Թատրոնին մէջ բեմ ելած էր Օրիորդ Արուսեակ Փափազեան, այդ թուականին մանկամարդ, աշխոյժ ու համակրելի աղջիկ մը։ Իր առաջին երեւումը՝ յաջողութիւն մը եղաւ, և այնքան գնահատուեցաւ ու ծափահարուեցաւ որ այնուհետեւ թատերասէր հասարակութիւնը Արուսեակին մասնակցութիւնը անհրաժեշտ կը նկատէր որ և է թատերախաղի գտնելիք փայլուն ընդունելութեանը համար։ Իրմէ առաջ թէեւ մէկ-երկու աղջիկներ փորձած էին բեմ ելլել, բայց այնքան աննշան անցած էին, որ «անդրանիկ դերասանուհի»ի տիտղոսը մնաց Արուսեակին։ Որքա՜ն տեւեց այս բեմական յաջողութիւնը. դժուար է ճշդել, առանց պրպտելու թատերական տարեգրութիւնները և հին թերթերը. բայց ապահովապէս ո՛չ շատ երկար, վասն զի Օր. Արուսեակ ամուսնանալով Սեփոն Պէզիրճեանի հետ,— ինքն ալ արուեստագէտ մը, նկարիչ,— թողուց բեմական կեանքը։

Արեւելեան Թատրոնի բեմին վրայ քանի մը տարիներու փայլուն շրջան մը բոլորելէ ետք, 1863ի միջոցները Արուսեակ Իզմիր ուղեւորեցաւ, ուր նոյն համակիր ընդունելութիւնը գտաւ։ Հոն է որ տեղի ունեցած է իր ամուսնութիւնը Սեփոն Պէզիրճեանի հետ, որ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին զարդանկարելու գացած էր։ Այս ամուսնութենէն, Տիկին Արուսեակ ունեցած է երկու զաւակ, աղջիկ մը և մանչ մը, որոնք պզտիկ հասակէ իրենց հօրը հետ հեռացան իրենց մօրմէն, անդարմանելի վէրք մը հետքը թողլով անոր սրտին վրայ։

Տիկին Արուսեակ ծնած էր 1841ին, Եէնիգաբու, որուն Թաղային աղջկանց վարժարանին մէջ ստացած է նախնական դաստիարակութիւնը։ Ուսեալ կին մը չէր եղած, ո՛չ ալ իր երիտասարդութեանը մասնաւոր ուսումնասիրութիւններ կատարած էր դերասանութեան վրայ. զինքը յատկանշող և հանրութեան առջեւ իրեն հռչակ մը տուող պարագաներն եղած էին՝ իր համարձակ խաղցուածքը, առոյգ խօսուածքը, և մանաւանդ ժամանակին նախապաշարումները ոտնակոխ ընելով՝ անվեհեր բեմ ելած ըլլալը, դեռ մանկամարդ աղջիկ։

Իր ամուսնին հեռացումէն ետքը, Տիկին Արուսեակի կեանքը լքումի, տխրութեան, յուսահատութեան շարք մը եղաւ։ Քանիցս փորձեց բեմ ելլել, բայց իր առջի աշխոյժէն յիշատակ մը միայն մնացած էր. Նիւթական կարօտ վիճակ մը ընկճեց տարաբախտ կինը, որ իր երիտասարդութեան ժամանակակից ծանօթ անձնաւորութեանց դիմումներ ընելէ յոգնելով, որպէս զի ապրուստ մը ապահովէին իրեն, վերջ ի վերջոյ գնաց ապաստանեցաւ Ազգ. Հիւանդանոցի կիներուն ծերանոցը, ճերմակ քթան մազերով, հիւծած մարմնով, հիւանդ և ուժասպառ,— ինչպէս 1906 դեկտեմբերին Արեւելքի մէջ նկարագրած էր զինքը «Դամէր», Հիւանդանոցի նորակառոյց շէնքերուն բացման հանդէսին օրը Տիկին Արուսեակի տրուած այցելութեան մը առթիւ, երբ խեղճ կինը՝ ուշակորոյս՝ ո՛չ իսկ կրցած էր ճանչնալ իրեն մօտեցողները։

Տիկին Արուսեակի յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր Հիւանդանոցի Ս. Փրկիչ եկեղեցին և մարմինը կ'ամփոփուի Պալըգլը գերեզմանատունը, բեմական հին և սիրուած համբաւի մը յիշատակը ծածկող հողակոյտ մը աւելցնելով հոն։

ԼԱՆԿԱՅԷՆ կը գրեն մեզ.—

Լանկայի հայ բողոքական հասարակութիւնը լաւ խօսող քարոզիչ մը ունեցաւ վերջապէս յանձին Պատուելի Գրիգոր Խ. Տօնպալեանի որ գրեթէ ամէն կիրակի կը քարոզէ տեղւոյս մատրան մէջ։ Այս առթիւ դիտել պիտի տանք տեղւոյս բողոքականներուն որ Պատուելիին աղօթք ըրած պահուն պէտք է ոտքի վրայ կենան, ինչպէս կ'ըլլայ երգի ժամանակ։ Պատուելի Գ. Խ. Տօնպալեան մէկ-երկու շաբաթէ ի վեր հիւանդ է և կը դարմանուի Ղալաթիոյ անգլ. հիւանդանոցին մէջ։

ԲՈՒՐՍԱՆ Առեւտրական Շաբաթաթերթի 18րդ թիւը հրատարակուեցաւ հետեւեալ բովանդակութեամբ որ մասնաւորապէս կը հետաքրքրէ վաճառական դասակարգը և գործի մարդիկը։— Պարտամուրհակ եւ առնելը ստորագրի դեր կը կատարէ։— Ուսուլը ճէտուէլէ թէճարէթ։— Միրուրը զէմանըն հիսապը։— Օսմանեան ճարտարարուեստին յառաջդիմութիւնը։— Էսքէսանդր։— Դատական քրոնիկ։— Առեւտրական քրոնիկ։— Առեւտուրի կեանքը դատարաններու մէջ։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ԹԱՏԵՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Խասգիւղի եկեղեցւոյն և թաղին կարօտելոց ի նպաստ կազմակերպուած թատերական ներկայացումը կատարեալ յաջողութիւն մը եղաւ երէկ, թէ՛ ներկայացման և թէ՛ նիւթական արդիւնաւորման տեսակէտով։ Թէփէ-Պաշըի ձմեռնային թատերասրահը իր չքնաղ ցերեկոյթներուն երեւոյթը առած էր, լեցուած ըլլալով երկսեռ հանդիսականներու ընտրեալ բազմութեամբ մը, Ո՛չ միայն Բերայէն, այլ և հեռաւոր գիւղերէ եկած ծանօթ ընտանիքներ գրաւած էին օթեակները և բարտեռը ո՛չ նուազ հոծ տեսարան մը կ'ընծայէր։

Ժամը 7½ին սկսաւ թատերահանդէսը, Կայս. Համիտիյէ քայլերգով զոր նուագեց Մինասեան նուագախումբը և որուն յոտնկայս ունկնդրեցին բոլոր հանդիսականք և ջերմապէս ծափահարեցին։

ԹՈՒԲՈՒՆԼԸ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ, որ ընտրուած էր այս ներկայացման համար, ծայրէ ծայր բարեզան սրամտութիւններով, զբօսալի տեսարաններով ու ճարտար դարձուածքներով հիւսուած զաւեշտ մըն էր, որ խնդուքներու անվերջ շարք մը առաջ կը բերէր սրահին մէջ։ Կատակերգական գլխաւոր դերը կը ծանրանար Ճէնէմ էֆ.ի վրայ, մասնակցութեան բաժին մըն ալ ունենալով Եր. էֆ. Թօլայեան։ Մնակեան էֆ. թէեւ կարճատեւ երեւում մը ունեցաւ, Ա. արարուածին մէջ, բայց իր երեւումը ծափերով ողջունուեցաւ, ինչպէս չա՛տ բնակա՛նօրէն կատարեց տարեց նօտարի մը դերը։ Կարեւոր դերը Պրնէմէճեան էֆ.ինն էր որ յաջողապէս պատկերացուց ինքզինքը պարբերանիկ եբեսակայող ամուսնի մը դերը։ Տիկին Ալնիւ և Բէնար նոյն համակիր ընդունելութիւնը գտան որ իրենց բաժինն է միշտ։ Ո՛չ նուազ զբօսալի ու ճաշակով ընտրուած զաւեշտ մըն էր Դեյլին Զեւօնջեսը որով վերջացաւ ներկայացումը։

Յ. Մինասեան էֆ. որ անձամբ կը վարէր նուագախումբը, միջնարարներուն նուագեց երաժշտական գեղեցիկ կտորներ, մասնաւորապէս Souvenir de Smyrne և Graziella, իր իսկ հեղինակութիւններէն։

Կարգադիր Մասնախումբի բարեջան անդամները, նախագահութեամբ Վահէ. Ռոպէր էֆ.ի, երկու շաբաթէ ի վեր ամէն աշխատութիւն նուիրած էին այս թատերահանդէսին նիւթական արդիւնաւորութեանը համար, և գոհութեամբ տեսան երէկ իրենց ջանքերուն յաջողութեամբ պսակուիլը, ուսկից պիտի օգտուին Խասգիւղի աղքատիկ եկեղեցին ու թաղին կարօտեալները, որոնք այնքան պէտք ունէին այս նպաստին։

Խասգիւղի Թաղ. Խորհուրդը, որ խմբովին ներկայ էր երէկուան թատերահանդէսին, ծաղկեփունջ մը նուիրեց Տիկին Ռոպէր էֆ.ի, միեւնոյն ատեն շնորհակալութիւն յայտնելով անոր Վահէ. ամուսնոյն և Կարգադիր Մասնախումբի անդամներուն, իրենց անձնուէր ջանքերուն համար։

⁂ Հաճոյքով կ'իմանանք թէ երէկուան ներկայացման առթիւ քանի մը թատրասէր անձնաւորութիւնք տեսակցութիւն մը ունեցեր են Մնակեան էֆ.ի հետ, որպէս զի հաշտութիւն գոյացուի իր խումբին և Ալեքսանեան էֆ.ի և բաժնուած միւս դերասաններուն ու դերասանուհիներուն միջեւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիէննայի թերթերէն, մայիս 11)

ՍՊԱՆԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԻՆ
ԾՆՈՒՆԴԸ

ՄԱՏՐԻՏ, 10 մայիս.— Էնա Վիքթօրիա թագուհին մանչ զաւակ մը ծնաւ այսօր կէս օրէ ետք ժամ 1ին։ Տղաբերքը բնական և շատ դիւրին կերպով տեղի ունեցաւ, գրեթէ առանց ցաւի։ Պալատական բժիշկը ներկայ էր թէեւ, բայց պէտք չեղաւ անոր օգնութեան։ Ալֆօնս թագաւորը, Մարիա Քրիստինա մայր թագուհին և Պէադրիս իշխանուհին ներկայ էին։ Ծննդաբեր թագուհին ինքզինքը զօրաւոր կը զգայ և կ'ուզէ անձամբ դիեցնել իր զաւակը։ Թագուհիին երկունքն սկսած ատեն, Ալֆօնս թագաւորը հրաւէր ղրկել տուաւ նախարարապետ Մօրաուրէին։ Գեղարդնաւոր պալատական սպաներ պաշտօնական անձնաւորութեանց ղեկուցած ըլլալով թագուհիին մօտալուտ տղաբերքը, բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատարները կէսօրին արդէն հաւաքուած էին պալատին մէջ՝ նորածինին ներկայացման հանդէսին համար։ Նոյն պահուն մարդոց մեծ բազմութիւն մը ժողովուած էր արքայական պալատին առջեւ, աւետաբեր լուրը ժամ մը առաջ լսելու համար։ Գահաժառանգը ծնելուն, պալատին վերատեսուչին անմիջապէս աւետիս ղրկեց նախարարապետ Պ. Մաւրայի, և այս ալ զայն հաղորդեց գեղարդնաւորաց պետին, որ անմիջապէս սպանիական դրօշը պալատին վրայ պարզել և 21 թնդանօթ արձակել տուաւ։

Ալֆօնս թագաւորը Էսլալիա իշխանուհւոյն ընկերակցութեամբ, և սպանիական վաղեմի սովորութեան համեմատ, նորածինը արծաթեայ սկուտեղի մը վրայ դրած ներկայացուց պալատին մէջ գտնուող պաշտօնական անձնաւորութեանց և դեսպաններուն, որոնք պալատական արարողութեանց կանոնէն չշեղելով, ինքնաբերաբար կեցցէ՛ թագաւորը, կեցցէ՛ թագուհին գոչեցին։ Նորածին իշխանը առոյգ կազմուածք մը ունի, խարտեաշ է, և աւելի Պաթէնպէրկեան տիպար ունի քան թէ Հապսպուրկ-Պուրպոնեան։ Թագաւորը չափազանց ուրախ է. մեծ գումարներ նուիրեց աղքատներու։ Զանազան պատուանշաններ տուաւ պալատականաց։ Պալատին առջեւ հաւաքուած բազմութիւնը մեծ ցնծութեան մէջ է, քաղաքն ամբողջ դրօշազարդուած է, դատական նախարարը ծննդեան վկայագիրը պատրաստեց։ Նորածինը կոչուեցաւ Ալֆօնս իշխան Աստուրիի։ 1388էն ի վեր Սպանիոյ ամէն գահաժառանգներուն Աստուրիի իշխան տիտղոսը կը տրուի։ Լրագիրները խանդավառ յօդուածներ կը հրատարակեն այս առթիւ։ Գահաժառանգին ծնունդէն մէկ քանի ժամ ետքը, թագաւորը շնորհաւորական հեռագիրներ ստացաւ վեհապետներէն և Պապէն։

ՖՐԱՆՔՕ-ՃԱՊՈՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ԾԱԳՈՒՄԸ

ՓԱՐԻԶ, 10 մայիս.— Ճափոնի կառավարութիւնը շատոնց կը յայտարարէր թէ պիտի յարգէ Ֆրանսայի հնդկաչինեան ստացուածքները։ Բորդսմութի հաշտութեան դաշնագրին հետեւանքով դժուարութիւնները հարթելու համար Ճափոնի և Ռուսիոյ միջեւ վերջին բանակցութեանց համաձայնութենէն ետքը, Ճափոնի կառավարութիւնը փափաքեցաւ որ Ֆրանսայի հնդկաչինեան ստացուածքներու պաշտպանութեան սկզբունքը հաստատ ձեւի մը տակ առնուի։ Որովհետեւ այս նպատակը անընդունելի չէր կրնար ըլլալ Բարիզի մէջ, և Ֆրանսա նախանձոտ չէր վերջին ռուսաճափոն պատերազմին հետեւանքով, Քօրէայի և Ֆօրմօզայի վրայ Ճափոնի ձեռք բերած ինչպէս նաեւ ուրիշ զանազան շահերուն, բնականաբար ընդունեց Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ հողային ստացուածքներու փոխադարձ երաշխաւորութեան մը ծրագիրը, որ երկու տէրութեանց միջեւ համաձայնութեան հիմը կը կազմէ։ Հետեւաբար շաբաթներ առաջ արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշոնի և Բարիզի ճափոնական դեսպան Պ. Քուրինոյի միջեւ բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան այս մասին, և դաշնագիրը պիտի ստորագրուի Թօքիոյի մէջ։

ԶՕՐԱՎԱՐ ՔՈՒՐՕՔԻ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 10 մայիս.— Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը մեծ պատիւներ կ'ընծայէ զօրավար Քուրօքիի, որ հոս հասաւ։ Սան Ֆրանչիսքոյի մէջ զօրավարն ընդունուեցաւ ամերիկեան բանակին բարձրաստիճան սպաներէն զօրավար Մաք Արթիւրի և իր ամբողջ սպայակոյտին կողմէ, որ ընկերացաւ իրեն։ Ուաշինկթընի մէջ զօրավարն ընդունուեցաւ սպայակոյտի պետ զօրավար Պէլլի կողմէ, և հեծելազօրաց խումբի մը ուղեկցութեամբ առաջնորդուեցաւ իր իջած օթէլը։ Շատ մեծ պատիւ մըն է այս, վասն զի նախագահն իսկ իբրեւ բանակին վերին հրամանատարը, զինուորական արարողութեան մը ներկայ գտնուած ատեն միայն, հեծելազօրաց խումբ մը հետեւորդ կ'ունենայ իրեն։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 12 մայիս.— Շաբաթ օրը Բարիզի Սակարանին մէջ անգործութիւն կը տիրէր, բայց սպանիական արտաքինէն որ 93.73ի իջաւ։ Կարեւոր բաց մը կը նախատեսուի Սպանիոյ ընդհանուր հասոյթներուն մէջ, որոնք 20 միլիոն բէզէթա պակաս են 1907ի չորս ամիսներուն համար։ Ֆրանսական ռանթը 13 սանդիմ վրայ դրաւ։ Ռիօ Թինթօ հանգարտ է։ Հանքային արժեթուղթերու վրայ գործ չըլլար։

ՓԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ նիստը բացուելուն, ելմտական նախարար Պ. Քայեօ ներկայացուց 1908ի ելմտացոյցը, որ դիւանին յանձնուեցաւ։ Այս վերջինը պիտի կարգէ ելմտացոյցի յանձնաժողովը։ Յետոյ Պ. Ժօռէս շարունակեց իր բանախօսութիւնը՝ քննադատելով Պ. Քլէմանսօն և թղթատարական խորհրդական Պ. Սիմեանը։ Պ. Ժօռէս ներբողը ըրաւ աշխատութեան դաշնակցութեան։ Հակազինուորականութեան մասին Պ. Հէրվէի կարծիքներուն հակառակեցաւ և ըսաւ թէ Ֆրանսայի ամէն տեսակ քաղաքացիները պատրաստ պիտի ըլլան երկիրը պաշտպանելու ի հարկին։ Հարցապնդմանց վիճաբանութիւնները երկուշաբթի պիտի շարունակուին։

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ նաւատորմին ռազմափորձերը չորեքշաբթի պիտի սկսին Հիւսիսային ծովին և մեծ Պէլթի մէջ՝ Բրուսիոյ Հայնրիխ իշխանին հրամանատարութեամբ. մէկ ամիս պիտի տեւեն։

ՕՐԼԷԱՆ.— Ժան տ'Արքի կրօնական հանդէսները երէկ կատարուեցան Օրլէանի մայր եկեղեցիին մէջ՝ մոնսէնեօր Թուշէի նախագահութեամբ և Ռէմի ու Ռուանի եպիսկոպոսներուն մասնակցութեամբ։ Մեծ բազմութիւն կար։

ՀՌՈՄ.— Էդնա հրաբուխը միշտ թանձր մուխ մը և լաւա կ'արձակէ։ Քաղաքը մուխով ծածկուած է։ Քաթանէի շրջականները երկրաշարժի նոր ցնցումներ զգացուեցան։

ՎԵՆԵՏԻԿ.— Սիամի թագաւորը ու հետեւորդները ներկայ գտնուեցան մարմնամարզի միջազգային մրցումին, և գեղարուեստից ցուցահանդէսը այցելեցին։ Սիամի թագաւորը, Իտալիոյ հիւսիսային մէկ քանի քաղաքները այցելելէ ետքը, յունիսի առաջին օրերուն Բարիզ պիտի ժամանէ. յետոյ Լոնտոն պիտի երթայ։

ՓԱՐԻԶ.— Մոնմարթրի մէջ հրդեհ ծագելով հինգ շէնքեր այրեցան։ Հարիւր յիսուն հոգի անպատսպար մնացին, որոնց անմիջապէս օգնելու մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առաւ ոստիկանութիւնը։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ բոլոր քաղաքները դրօշազարդուած են Աստուրիի իշխանին ծննդեան առթիւ։ Շաբաթ իրիկուն լուսավառութիւններ կատարուեցան։ Մատրիտի մէջ մեծ ուրախութիւն կը տիրէ։ Ալֆօնս թագաւորը ներումներ շնորհեց, մանաւանդ մահուան դատապարտուած ութ հոգիի։ Աղքատներուն դրամներ բաշխել տուաւ. նաեւ հրամայեց որ Մատրիտի մէջ երեք օր հանդէսներ կատարուին։ Նորածինը չորս քիլօ կը կշռէ։ Մկրտութիւնը երեքշաբթի տեղի պիտի ունենայ հանդիսաւոր կերպով։ Պապը կնքահայր պիտի ըլլայ և անոր կողմէ փոխանորդաբար ներկայ պիտի գտնուի Ռամբոլլա կարտինալը։ Անգլիական պատուիրակութեան գլուխը պիտի գտնուի Կալլէսի իշխանը։ Վիքթօրիա թագուհին ինք կաթ պիտի տայ իր զաւկին։ Թագուհին անկողինէն ելլելով առաջին անգամ եկեղեցի երթալէ ու օրհնութիւն ըստանալէ ետքը, թագաւորին հետ Բօուլա պիտի ուղեւորի՝ այցելութիւն տալու Հոլանտայի թագուհիին։

—Վերջին լուրի մը նայելով, մկրտութիւնը յետաձգուած է, վասն զի Անգլիոյ թագաւորը փափաք յայտնած է նորածինին կնքահայրը ըլլալ։ Ալֆօնս թագաւորը չէ կրցած ընդունիլ այդ փափաքը, վասն զի Պապը առաջին անգամ յայտնած էր այդ փափաքը։

ԱԹԷՆՔ.— Անգլիոյ թագուհին հեռագրեց Էտուարտ թագաւորին թէ շատ գոհ է Յունաստանի մէջ իրեն եղած սիրալիր ընդունելութիւններէն։ Անգլիոյ վեհապետը հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց Յունաստանի թագաւորին, ըսելով որ բարեբախտ պիտի ըլլայ եթէ երկրորդ անգամ առիթը ունենայ այցելելու Աթէնքը՝ քաղաքակրթութեան որրանը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Վիթէ կոմսը արտասահման պիտի ուղեւորի հիմքը դնելու համաձայնութեան մը՝ Ռուսիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի ու Ճափոնի միջեւ. նաեւ ելմտական խնդիրներու մասին ալ պաշտօն ունի։ Միւս կողմէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքի այս ամառ Եւրոպայի արեւմտեան երկիրները երթալով, պիտի տեսակցի Հիւսիսային ծովին եզերքներու երկիրներուն վեհապետներուն հետ։ Ռուսական լրագիրներուն շատերը կը ներբողեն այդ ապագայ համաձայնութիւնը։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Պ. Ռուզվէլթ ընտրելի պիտի չըլլայ նախագահական յառաջիկայ ընտրութեանց և իրեն տեղ պիտի առաջարկէ պատերազմական նախարար Պ. Թաֆթը։

ՎԻԷՆՆԱ.— Պարոն Ռօլլի մեռաւ։ 100,000 քուրոն կտակեց Թրիեստի քաղաքին։

ՏԻՒԶԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՑՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆադ տը շօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։
Ոսկրաթեք տղոց ոսկորները կը շտկէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և անշարժ տղոց։
Յղի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն փոխեր և աւելի կորովի տղաք կը ծնին։
Լաքթօ-ֆոսֆադը ստնտուներուն կաթը կը շատցնէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ամէն հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէճիօ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Ապրիլ 28/11 Մայիս

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Թ. կ. Օ. Ո.	102 16
Ամէնէն բարձր գին	» »	102 18
Ամէնէն վար գին	» »	102 14
Րումելի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	152 1/8
Ամէնէն բարձր գին	»	152 1/4
Ամէնէն վար գին	»	152 —
Թրամվայ	»	56 —

ԲԱՑՈՒՄ Ապրիլ 30/13 Մայիս

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Թ. կ.	Օ. Ո.	102 17
» » » ժամը 4ին Թ. կ.	»	102 17
Րումելի Երկաթուղի	Ֆր.	152 1/4
» » ժամը 4ին	»	152 1/4
Քարտէ Կ. Պոլսոյ	»	452 —
Անատ. երկթ. Պարտք. Ա. սերի	»	515 —
» » » Բ. սերի	»	513 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	18 50
Շիրքէթի Խայրիէ	»	42 50
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	5 —
Օսմ. Ապաշ. Ընկ.	»	4 80
Օսմ. ծխախոտ		— —
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	Գ. կ.	10 20
» ժուիսանս	Գ. կ.	5 25
» պարտաթուղթ		480 —
Թրամվայ	Ֆր.	57 —
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.		352 —
Պալիա Քարա Այտըն		701 —
Մէտէլլի պանքա	Օ. Ո.	5 50
Սալոնիքի պանքա		— —
Մէրսին Ատանա պրտղթ.	Ա. Ո.	16 37
Քարասու սասմանիզոնքէհալ		109 —
» սովորական		103 —
» 5 պարտաթուղթ		87 —
Քարտէ Իզմիրի		586 —
Փոխառ. Հելլենական 5 %		260 —
Հելլենական պարտաւոր թուղթ		433 —
» » »	Օ. Ո.	4 06
Լաւրիոն	Ֆր.	88 1/2
Ջոլօրթօ	»	36 1/2

ՍԹԻԼԱՆՑ

Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	1 —
» » 8 »		4 —
Րումելի երկաթուղի	Ֆր.	1 3/8
Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի 6½ %		

ԻԼԱՆ
Զըրաաթ Պանգասընտան

Զըրաաթ Պանգասը բիհանքօսընըն խէյրինէ դուրաճընըն մայիսը րումինին պիրինճի սալը կիւնիւ սաաթ սէքիզտէ Թիճարէթ վէ Նաֆաա Նէզարէթը ճէլիլէսի տաիրէսինտէ գոմիսիօնը մախսուսա մարիֆէթի իլէ ալէնէն քէշիտէ գըլընաճաղը վէ սաթըլամայան պաւիյէյէր նէզտինտէ գալան պիլէթլէրին եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ ալթըյա գատար Զըրաաթ Պանգասը խազինէսինէ իատէսի իլէ քէֆիլլէրի պիհանքօ չէքիւլիւշինտէ գապուլ իտիլմէյէճէյի իլան օլունուր։

Ֆի 28 Նիսան 323

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ
ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ
SANTAL MIDY

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

Անվնաս. կը ջնջէ ծծումբի, ցաւերը, ներքինները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջացաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անվաւեր և ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։
Ամէն քաբսիլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։
Ամէն դեղարաններ
A.

Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէճիօ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

ՌՕՍԻԱ
COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	1.666 666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400.728,000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65.224 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղաբեան խան Վօյվօտա Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աչըր Էֆէնտի ճատտէսի, Թիւ 26։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 11 50—38

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տիբէր	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիա	119
Աթէոսքօ	2277	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սցէրա	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իտալօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորատինօ	1264	Էկօ	3464	Իտանօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օթիս	4100	Թօքիօ	3397
Դէյլօ	1371	Էրգօ	1841	Քլէօ	1053	Օնթարիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբէօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլոմպօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Դարէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոզմօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Դագօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րիալտօ	3329	Վ. Թ. Ուիլսըն	239
Սոլէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօնկօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րոմէօ	1789	Թորօ	
Գօրսօ	895	Կըրանօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րոզարիօ	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Վիկօ շոգենաւը, Նաւապետ Հօրնքասըլ։
Պլաւօ շոգենաւը, Նաւապետ Պէլտինկ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.
Սիսէռօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուէյնըր, ամսոյս 9ին։
Թայկօ շոգենաւը, Նաւապետ Մաքլէրըն, ամսոյս 20ին։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀՈՒԼՏ ԸՆՐԻՁՕՍ
Թիւ 22-24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—9

ԱՊԱՌԻԿ
ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ
ՆՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐ
Ամէն անուան յատուկ սկզբնատառով ադամանդազարդ ոսկի մատնիներ

Հէրճայի վաճառատունը՝ գոհարեղէններու, ոսկի և արծաթ շղթաներու, գրպանի, պատի և քօնսոլի ժամացոյցներու մասնաւոր վաճառումէն զատ՝ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն վստահութենէն քաջալերուած, այս անգամ կը փութայ յայտարարել թէ՝ ամէն եղանակի յատուկ վերջին նորաձեւութեան վրայ պատրաստ ունի արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն տեսակ հագուստներ ու անձրեւի համար մուշամպա վերարկուներ, նաեւ ճերմակեղէններ, ֆանթէզիներ և թօհաֆիյէներ ու կօշիկներ։ Ունի նաեւ կահկարասի, ձեղունի լամբարներ, մահճակալներ, եւրոպական ու ասիական գորգեր, գետնի մուշամպաներ, կրամօֆօններ ու պիսիքլէթներ՝ ամենավերջին կատարելութիւններով։

Հէրճայի վաճառատունը մայրաքաղաքիս մէջ միակն է, որ շահած է հանրութեան վստահութիւնը և գոհունակութիւնը, իր ապրանքներուն տոկունութեան և ոսկիներու մաքրութեան, ձեւաւորութեան և աժանութեան համար։

ԱՊԱՌԻԿԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Գնուած ապրանքին հարիւրին 20ը միայն կանխիկ, իսկ մնացեալ գումարին համար շաբաթական հարիւրին 5 վճարմամբ պատրաստ է հայթայթել։
Վաճառատունս հաստատուած է
ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅ, ՈՍԿԵՐՉԱՑ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 13
Անգամ մը այցելել բաւական է համոզուելու համար թէ Հէրճայի անմրցելի կազմակերպութեամբ մը ի վիճակի է այսօր գոհացնելու իր ամէնէն դժուարահաճ յաճախորդները։
Կանխիկ գնողներու համար հարիւրին 5 զեղչ
Սակարկութիւն չկայ 50—39
Շաբաթական վճարմանց համար հաւաքիչներ միշտ պատրաստ են

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ
Ժամանակացոյց [illegible] երկ. ճամ.
1907 [illegible] (Ն. Տ.) [illegible]
ԳՈՆԻԱ — ԷՐԷՅԼԻ — ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

Կայարան			ԵՐԹ Խումբ. 622 Ամր. եւ Ճմր. Առաւօտ
Գօնիա		մկն.	11 —
Գաշին խան			11 31
Չումրա			12 15
Արըգ Էօրէն			12 43
Մանտասուն			1 12
Գարաման		ժմն.	1 43
		մկն.	1 58
Սիտիրովա			2 24
Այրանճը-Տէլպինար			3 14
Ալաճա			3 50
Էրէյլի		ժմն.	4 15
		մկն.	4 35
Պուլկուրլու	իրիկուն	ժմն.	4 50

Կայարան			ԴԱՐՁ Խումբ. 621 Ամր. եւ Ճմր. Իրիկուն
Պուլկուրլու		մկն.	5 5
Էրէյլի		ժմն.	5 23
		մկն.	7 20
Ալաճա			7 47
Այրանճը-Տէլպինար			8 31
Սիտիրովա			9 31
Գարաման		ժմն.	9 37
		մկն.	9 52
Մանտասուն			10 25
Արըգ Էօրէն			10 54
Չումրա			11 30
Գաշին խան			12 6
Գօնիա	իրիկուն	ժմն.	12 35

50—48

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Մայիս
Գշ. 1|14 Իզմիր, Պիրէոս, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սայիտ ու Սուէզ ով նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւերուն հետ։
Գշ. 1|14 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քերասունտ, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 2|15 Սէվաստոպոլ ժամը 10ին։
Եշ. 3|16 Օտեսա ժամը 10ին, Հաղորդակցութիւն Ղրիմ-Կովկաս, Ղրիմ, Ազով, Օտեսա-Քէրսոն, Օտեսա-Նիքոլայեւ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Եշ. 3|16 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին։
Ուր. 4|17 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ. 5|18 Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին։
50—29

Khedivial Mail Line
(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերթ.
Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ
Օսմանիէ շոգենաւը Նաւապետ Կաթէւչի, շաբաթ, 11 մայիս 1907 (Ը Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 4ին. Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ իսկ երեքշաբթի 14 մայիս 1907 (Ը Ե) կէսօրէ ետքը, ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէոս։
ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ
Մենզալէ շոգենաւը, Նաւապետ Ֆրիմէն, մայիս 4/17ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Կէլիպօլը, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Սաքըզ, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սայիտ և Աղեքսանդրիա։
Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոս. 2|14 եւ 1320 Սեֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նավըր խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն
Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Նէնի ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գաբու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սառաֆ, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գաբու Թիւ 10։
Պոլիս, Ապար պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Պ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասիատիս չարշըյի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճատտէսի։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրէնգիւղ, Թէօտօր Իօաննիտէս, Նամազկեահ մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէնտիք, Բ. Սոմմարիպա։
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Ստէֆանօ, Բէչէճեան էֆ.։
17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ
ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱՍՈՅԹԸ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՋԵՏԵՂՄԱՆ ՅԱՏԿԱՑՈՒԱԾ

Պարգեւները կը վճարուին Կ. Պոլսոյ մէջ Երկրագործական դրամատան և Օսմ. Կայս. Պանքայի, իսկ գաւառներու մէջ յիշեալ Պանքաներու մասնաճիւղերուն կողմէ։ Եօթներորդ Թիրաժը պիտի կատարուի 1323 մայիս 1ին Հանրօգուտ Շինութեանց պաշտօնատան մէջ։

Տոմսակներուն թիւը	Պարգեւ շահող տոմսակներուն թիւը
175 000	35 000

Առաջին պարգեւ	Երկրորդ պարգեւ	Երրորդ պարգեւ	Չորրորդ պարգեւ
300,000	100,000	50,000	20,000

ՊԱՐԳԵՒՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒՆ ՈՒ ՔԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պարգեւ		Հատ				
300,000	ղրշ.	1				
100,000	»	1				
50,000	»	1				
20,000	»	1				
60,000	»	6	իւրաքանչիւրը	10,000	ական	ղրշ.
50,000	»	10	»	5,000	»	»
40,000	»	20	»	2,000	»	»
60,000	»	60	»	1,000	»	»
200,000	»	400	»	500	»	»
240,000	»	3000	»	80	»	»
630,000	»	31,500	»	20	»	»
1,750,000	»	35,000				

Թիրաժի գործողութիւնը կը կատարուի ի ներկայութեան Երկրագործական Պանքային Վարչական Խորհուրդի մարմնոյն, հաշուակալին, Ելմտական Նախարարութեան հաշուակալութեան Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ կարգուած ներկայացուցիչներուն։ Ելած պարգեւները առանց ո և է զեղչի կը վճարուին ամբողջապէս, մէճիտիէն քսան ղրուշ հաշուելով։ Թիրաժի միջոցին ամէն օր քաշուած թիւերը լրագիրներու մէջ կը հրատարակուին յաջորդ օրը։

Վիճակահանութեան տոմսերը կը ծախուին Երկրագործական Պանքային կեդրոնատեղին, Պոլսոյ կողմը վիճակահանութեան մասնաճիւղին, իսկ գաւառները Երկրագործական Պանքայի և Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղերուն մէջ։ Ամբողջական քսանըհինգ տոմսակ գնողին հարիւրին վեց ղրուշ զեղչ կ'ըլլայ։ Թիրաժէն մէկ օր առաջ ետ դարձուած տոմսերը կ'ընդունուին և անոնց արժէքը կը վճարուի։

Ամբողջ տոմսին արժէքը մէկ մէճիտիէ
Կէս տոմսին արժէքը կէս մէճիտիէ
Քառորդ տոմսին արժէքը հինգ ղրուշ 13—13

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։
Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։
Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Զաբըր Եօլը, Թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։
16 50—35

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ
ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Դրամագլուխ 130 միլիոն քուրոն,
ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 37,300,000
քուրոնի չափ:

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են, Ցիւանը ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։
Վիներ Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Ստացողն կրնայ տոկոսին առկը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ
100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։
100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3	օր	100- 150	ոսկի	գումարի	համար
6	»	151- 200	»	»	»
10	»	201- 500	»	»	»
15	»	501-1000	»	»	»
30	»	1001 և անկէ վեր	»		»

Վիներ Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տետրակին պարունակած գումարը։
Վիներ Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անշփոթելի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խօսնակը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։
Խնայողական Սնտուկէն զատ՝ Վիներ Պանք-Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով։

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող
շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Ակաբ	Նալըզօգրիա
Մեմֆիս	Էմկյախիա
Րամսէս	Պուգիրիա
Քէյպըր	Մօէրիս
Նարցօն	Ֆայիւմ
Նավարին	Ֆարօս
	Թէպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեղուանք ունին։
Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեղուանք չունին։ սթերլին
Կ. Պոլսէ Լիվրբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11
Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հանելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։
Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։
Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուիթոլ խան, Պահչէ գաբու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ ԸՆԿ.
50—14 31 Ճէմս Սդրիդ, Լիվրբուլ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Մայիս 14ին, Իմէրէթի, Մարսիլիայէն
Մայիս 20ին, Ֆրիժի, Անատ. եզերքէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մայիս 15ին, Իմէրէթի, Սեւ Ծով։
Մայիս 21ին, Ֆրէժի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։

Ա	կարգ	Բարիզի	համար	200	ֆր.
»	»	Մարսիլիոյ	»	160	»
Բ	»	Բարիզի	»	150	»
»	»	Մարսիլիոյ	»	120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—43 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (98)

[illegible]

ԳԵՂԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

ԺԵ.

ՆԱԽԱՆՁՈՏ ԿՆՈՋ ՄԸ ՎՐԷԺԸ

—Աղջի՛կ մը, ճիշդ պարագային կը յարմարի։

Ժառնիու բլիքայի խնդոց մը քաշեց։

—Թուղթը ես պիտի խառնեմ, ըսաւ Օպէրշթայն։

Ժառնիու խնամով խառնեց թուղթերը։

—Կտրէ՛, ըսաւ աւազակը։

Միւսը ոչ նուազ խնամով կտրեց։ Ու Օպէրշթայն բաժնեց թուղթերը։

Սկսան խաղալ։ Նախ Ժառնիու շահեցաւ, ըսելով.

—Մարդս, բաղդը քեզի չի ժպտիր այսօր։

Օպէրշթայն չպատասխանեց։ Իր վզին ու դէմքին երակները ուռեցած էին պայթելու աստիճան։ Վայրագ բարկութիւնն երեւան հանեց իր սպիտակ ու զօրաւոր ակռաները իր շիկագոյն կարմիր պեխերուն տակ։

Բաղդը դարձաւ և նպաստաւորեց Օպէրշթայ՛ն, որ սկսաւ շահիլ։

—Գեղուհին իմս է հիմա...

—Միշտ կարելի է այդպէս ըսել, պատասխանեց Թրօմբլու։

Մուրլօթ գաւաթները լեցնելով կը շարունակէր դիտել խաղը, առանց բան մը հասկնալու։

Հաւասարապէս կը շահէին։ Օպէրշթայնի ձեռքերը սկսան դողալ։

—Ալպօչ, այդչա՞փ բռնուա՞ծ ես այդ աղջկան։

—Այո՛, ըսաւ Օպէրշթայն խռպոտ ձայնով մը։

Օպէրշթայն դանակը հանեց և սեղանին վրայ մխեց։

Ժառնիու ալ դանակը քաշեց պաղարիւնութեամբ և ընկերոջ դանակին քով անկեց, ըսելով.

—Գիտես թէ քնէ վախցող չկայ... Մարմնոյդ վրայ երկու տեղ իմ դանակիս նշանները կան, ուր լայն շեղբի մը հետքերը կը տեսնուին։

Շարունակեցին իրենց խաղը։ Օպէրշթայն շահելով խաղը, երկար շունչ մը առաւ։ Ցետոյ դանակը գրպանին մէջ դրաւ ու Թրօմբլուի դառնալով, ըսաւ.

—Հիմա կարգը քուկդ է։

Թրօմբլու անցաւ Ժառնիուի տեղ։

Հայր Մուրլօթ, հետաքրքրուած, կը կրկնէր.

—Բայց ի՞նչ բանի համար կը խաղաք։ Ըմպելի՞ի համար։

—Մի խառնուիք...

Թուղթերը բաժնուած էին։ Երկու խաղակիցները կը խորհէին։ Առաջին երկու բաժին շահեցաւ Օպէրշթայն։

—Գիտէի վաստկիլս, ըսաւ Օպէրշթայն։ Երբ Գերման մը Ֆրանսացիի մը կամ Պելճիքացիի մը հետ կը խաղայ, միշտ Գերմանն է որ կը շահի։

Թրօմբլու շառաչուն ապտակ մը իջաւ Օպէրշթայնի կարմիր դէմքին վրայ։

Թրօմբլու բարկացած էր։

Հսկայ Գերմանը տեղէն ելաւ, բռունցքները օդին մէջ, գաղտորսը ջախջախելու համար։ Այս վերջինը շատ հանդարտ կը թուէր, բայց ինքնամփոփ ու զգուշաւոր երեւոյթ մը առած էր։

Օպէրշթայն իր ահագին բռունցքները չիջեցուց, այլ ձախաւեր կերպով հարցուց.

—Ապտա՞կ մը իջեցուցիր երեսիս...

—Այո՛, եթէ չզգացիր, գէթ լսեցիր։

—Լըջօրէ՞ն ապտակեցիր թէ կատակի համար։

Թրօմբլու ջղային ծիծաղ մը արձակեց։ Ժառնիու ալ ձայնակից եղաւ։ Գալով Մուրլօթի, ապշահար ու աչքերը խոշոր բացած, բան մը չէր հասկնար անցած դարձածէն։

—Ուզեցի կատակել, մարդս, ըսաւ Թրօմբլու...

—Աւելի լաւ, որովհետեւ հակառակ պարագային...

Գաղտորսը անչափ կատակներ կ'ընէր միշտ. Օպէրշթայնի այտը կ'ուռենար տակաւ և արդէն իսկ երեսին կէսը կը ծածկէր։

Իրարու ետեւէ քանի մը գաւաթ պարպեց։

Ցետոյ Մուրլօթի ուղղելով խօսքը, ըսաւ.

—Ձեր պանդոկը կը վարձեմ վաղուան յաջորդ օրուան համար...

—Ի՞նչ, կը վարձէ՞ք մի...

—Այո՛, ի՞նչ գին կ'ուզէք...

—Բայց իմ հաւանութիւնս չէ՞ք խնդրեր կանխաւ։

—Քսան ֆրանք պիտի վճարեմ։ Առտուն պիտի մեկնիք հոսկէ, յաջորդ օրը միայն դառնալու համար։ Լաւ վարձք մըն է։ Բնաւ պէտք չէ հետաքրքրուիք հոս անցած դարձածով։

Մուրլօթ այդպիսի առաջարկներու վարժուած էր։

Աւազակը մաքսանենգութեան գործ մը ի գլուխ պիտի հանէր անշուշտ։

—Լա՛ւ, կը հաւանիմ, բայց քսանհինգ ֆրանք պէտք է վճարէք, կանխիկ ըլլալու պայմանով։

Օպէրշթայն մէկ ոսկի մը և հինգ ֆրանքնոց մը մը երկարեց։

—Աւասիկ... պանդոկը պարապ մնալու է ամբողջ քսանըչորս ժամ... Եթէ երբեք յաճախորդ գայ՝ ես կը սպասարկեմ։ Լըֆիւրէն խնամելու գործն ալ կը ստանձնեմ։

Չորս մարդիկը իրարու ձեռք սեղմելով բաժնուեցան։

Ռօզ-Լիզօն կորսուած էր։

Այն միջոցին երբ Ռօզ-Լիզօն, հայրական սենեակին մէջ, կոմսին կ'ըսէր, բոլորովին զարմացած.

—Ըսէք, նորէն ըսէք։

—Այո՛, այո՛, այո՛, պատասխանած էր կոմսը։

Այդ պահուն, կ'ըսենք, դղեակին երկու ծառաները, ախոռներէ դարձին, բաց պատուհանին առջեւէն կ'անցնէին։

Ծառաները մեծ զարմանք զգացին, անդամալոյծ կոմսին ձայնը լսելով։

Առաջին անգամն էր որ կոմսին ձայնը կը լսէին՝ դղեակին մէջ պաշտօնավարելնէն ի վեր։ Բայց իրենց ապշութեան գլխաւոր պատճառը սա էր որ հիւանդին արտաբերած ձայնէն բան մը չէր հասկցուեր։

—Բայց կը խօսի, կը խօսի, կ'ըսէին ծառաները։

Ու գացին դղեակին մէջ տարածել այդ լուրը։

Քանի մը վայրկեան յետոյ, ամէնքն ալ իմացած էին։ Միեւնոյն օրուան մէջ՝ Նաթալիի ու իր զաւակներուն ականջն ալ հասաւ այդ լուրը։

—Խելքերնի՞դ եկած է, ըսաւ Նաթալի, խօսքը ուղղելով երկու ձիադարմաններուն։

—Ներողութիւն, տիկին, չենք զառանցեր։ Ախոռէն վերադարձին շատ լաւ լսեցինք որ ծերունին աղջկան հետ կը խօսէր, կամ աւելի ճիշդ կ'ըլլայ ըսել որ աղջիկը ծերունիին հետ կը խօսէր, բայց այս վերջինն ալ կը պատասխանէր։

—Ի՞նչ պատասխան կուտար։

—Շատ որոշ կերպով «այո՛, այո՛, այո՛» կ'ըսէր։

—Շնորհակալ եմ։ Գացէք։

Նաթալի, Լօրան ու Միշէլ իրարու երես նայեցան տժգունած։

Սոսկալի անձկութեան մը մատնուեցան։

Քրուա-Վիթրէ կոմսը բուժուած էր միթէ, և կամ թէ առանց բուժուած ըլլալու, դէպի ապաքինում չէր դիմեր... Այդ պարագային՝ ի՞նչ պիտի ըլլար իրենց վիճակը։

(Շարունակելի)